Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5408 — 10/23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1903 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 3 ՐԱՄԱԶԱՆ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5408

درعلیه‌ده غلطه‌ده «آره‌وك» غزه‌تخانه‌سی اداره‌سنه‌در

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԵՐՈՒ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳՐԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	դրս
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆր.
» » » վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՀԱՅ ԵՒ ՅՈՅՆ ԿՂԵՐԸ

Կրօնական Ժողովի վերջին նիստին մէջ՝ Տարտանէլի Թղ. Խորհրդին կողմէն ներկայացուած դիմումին վրայ՝ որուն որոշումը նորէն այժմէութիւն տուաւ այն խնդրին որ պարբերապէս երեւան կ'ելլէ զանազան ժամանակներ, գրեթէ ամէն տարի քանի մը անգամ։ Կարծեմ հասկցաք թէ յոյն կղերին կողմէ մեր Եկեղեցիին դէմ բռնուած ընթացքին վրայ է խնդիրը, որուն վրայ կ'ուզենք քանի մը խորհրդածութիւններ ընել։

Բայց նախ յիշեցնենք թէ ի՞նչ է այս անգամի պատահածը, որ պատմուած է Կրօնական Ժողովի որոշմանց կարգին մէջ՝ հետեւեալ կերպով.—

«Տարտանէլի Թղ. Խորհուրդը կը յայտարէր թէ Կիզիքանի մետրապոլիտին յուզարկաւորութեան մասնակցելու համար հայ հոգեւորականները հրաւէր ստացած ըլլալով, յոյն եկեղեցւոյ մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարած են։ Եւ հոն գտնուող երկու յոյն մետրապոլիտներուն հրաւէրին վրայ՝ հայ եկեղեցականները թէեւ եկեղեցական զգեստներով պիտի հետեւէին թափօրին, սակայն հանդիսաւոր եպիսկոպոսին կողմէ հրապարակաւ հանուած արգելքին հանդէպ, ցաւօք սրտի մեկնած են, եւ այս առթիւ բերուածը կը խնդրէր։ Ժողովը նկատելով որ այդ քահանաները հանդիսաւոր եպիսկոպոսէն առանց պաշտօնապէս հրաւիրուելու գացած էին, լոկ ժողովրդային դիմումի մը վրայ, որոշեց գրել յիշեալ քահանաներուն թէ այսուհետեւ նմանօրինակ պարագաներու մէջ պաշտօնական հրաւէրներու միայն պատասխանեն»։

Մեր խորհրդածութեանց սկսելէ առաջ, կ'արժէր հարցնել թէ երկու մետրապոլիտներուն հրաւէրը հանդիսաւոր մէկ եպիսկոպոսին հրաւէրէն աւելի կամ դէմ անոր չափ պաշտօնական չէ՞ արդեօք։ Թերեւս Տարտանէլի քահանաները՝ օրանց պիտի ուղղուի յիշեալ պատասխանագիրը, աւելի աղէկ կը հասկնան Կրօնական Ժողովին որոշումը եւ կրնան զանազանել թէ ո՞րը աւելի պաշտօնական համարելու են նմանօրինակ պարագաներու մէջ, այսինքն երբ կիզիքանի մետրապոլիտ մը մեռնի, երկու մետրապոլիտներու թէ մէկ եպիսկոպոսի հրաւէրը, ուստի առոր վրայ չենք ծանրանար։ Ոչ ալ կ'ուզենք այն պարագան քննութեան առնել թէ յոյն կղերին մէջ ալ գաղափարի, դաւանանական եւ ըմբռնումի մէջ համամտութիւն չկայ, զի անոնց կը տեսնուի թէ երկու մետրապոլիտները անպատեհութիւն մը չեն տեսներ որ հայ հոգեւորականները իրենց եկեղեցական զգեստներով հետեւին յուղարկաւորութեան թափօրին, իսկ ուրիշ եպիսկոպոս մը որ հանդիսաւոր ըլլալու բաղդ ունեցած էր նոյն մեռելական արարողութեան, չի հանդուրժեր ոչ-օրթոտոքս եկեղեցականներու մասնակցութեան նոյն հանդէսին, եւ իր մերժողական անպատուաբեր ընթացքով այնպիսի ցաւ կը պատճառէ այդ եկեղեցականներուն որ առնելքալելէ զատ ուրիշ ընելիք մը չեն ունենար։ Մեռնողն Եկեղեցիի բարձրատիճան պաշտօնատարներու միջեւ երեւցած այս գաղափարային տարբերութիւնը ղարմանք չարթնցնէ զատ ուրիշ բանի չի ծառայեր, եւ կ'արժէ որ նախ եւ առաջ նոյն ինքն յոյն կղերը ուշադրութեան առնէ զայն եւ պարտաւորուի՞ նոր։ Սակայն ասիկա իր դիտաւորութիւնը բանն է. մեզ չահագրգռողը այդ պարագան չէ։

Այլ սա է թէ երբ դրեթէ ամէն տարի քանի մը անգամ զանազան տարինեներով յոյն կղերին կողմէ մեր Եկեղեցիին դէմ այսպիսի անարդական վարմունքներ կը տեսնենք, ցաւելու իրաւունք ունինք միթէ։ Ո՞ւ ապաքէն հանդիսաւոր յոյն եպիսկոպոսին կողմէ բռնուած այդ ընթացքին չարժառիթը իր նախանձախնդրութիւնը եւ այն ոգին է՝ որով կարծեր է թէ օ՛ր-օրթոտոքս կղերի մը ներելի չէ ընդհանրապէս տարին տեսակ ջուրերէն կը զանգատին չարունակ, անշուշտ այդ հիւանդութեան մանրէն ալ այդպէսով իրենց ստամոքսը հրաւիրած կ'ըլլան։ Եւ եթէ մարդուս մարմինն ալ առաջուց կազմ ու պատրաստ վիճակի մը մէջ գտնուած ըլլայ, ա՛լ տարակուսելի բան մը չի մնար. անպատճառ այդ հիւանդութենէն կը բռնուին։

Ջուրի միջոցաւ երբ էպէրթի մանրէն անգամ մը ստամոքսը, այդ սպասման սրանը հասած ըլլայ, ա՛լ իրեն համար դժուարութիւն մը մնացած չըլլար։

Արեան մէջ գտնուող մնայուն սպասաւորներ զայն ներս կը հրամցնեն ու անգամ մը երկուք, սանկ մարմնոյն չորս կողմը պատցնելէն յետոյ, զանի նրբաղիներուն մէջ գտնուող մասնաւոր սենեակներու մէջ կը տեղաւորեն։

Ահա՝ այդ ժամանակամիջոցէն սկսեալ, անգութ մանրէն, հակառակ իրեն եղած վայելուչ ընդունելութեան, կը սկսի չարիք հասցնել, քանդել, աւերել, կրծել նրբաղիներուն այդ մասերը ու այսպէսով մարդկային մարմնոյ ամրողջութեանը վնասել, որուն վախճանը թիֆոյի հիւանդութիւնը կ'ըլլայ։

Կը տեսնէ՞ք անմաքուր ջուր խմելուն փորձանքները. հետեւաբար, քիչ բայց մաքուր ջուր գործածելու է միշտ։

Ամէն տարի երբ գերման բրոֆէսէօր Պ. Բէթենքոֆէրի այնքան պաշտպանած սա աչունը թեւակոխեմ, միաքս կ'իյնայ յաւէտ ողբացեալ եւ նշանաւոր բժշկապետ Տօքթ. Խորասանճիի մէկ դէպքը։

Բանի մը տարով ըսեմ։

Հարուստ ընտանիքի մը զաւակը օր մը հիւանդ անկողին կ'իյնայ. իր մնայուն բժիշկին խորհրդով՝ հանգուցեալ բժշկապետը կը կանչուի. սա հիւանդը կը քննէ, կը զննէ եւ վերջապէս համոզում կը գոյացնէ թէ տղուն հիւանդութիւնը ժանտանդային ջերմ է։ Տղան եւ ծնողքը քիչ մը մտէն տեղեակ գիտական խնդիրներու, յարգելի բժշկապետն կը յայտնեն թէ միշտ մաքուր, զտեալ ջուր կը գործածեն, եւ զարմանք կը յայտնեն տղուն վրայ եկած հիւանդութեան համար։

Ի՞նչ պատասխանէ կը հանի՞ք։

—Իրօք թէպէտեւ մաքուր ջուր կը գործածէք խմելու համար, բայց առաւօտները երբ երեսնիդ լուացք, բերանիդ ցօղուէք, ի՞նչ ջուրերով կը կատարէք. անշուշտ ջրամբարի կամ մանրէ պարունակող ո՞ւ եւ է աղբիւրի ջուրով մը. անոնց մէջ գտնուող մանրէն, ձեր ներսիդին մտած է այդպէսով ու արդէն տկար եղող ձեր մարմինը այդ հիւանդութեան ենթարկուած։

Ինքնութեանը մէջ պարզ բայց սա չատ վսեմ խօսքէն կը հասկցուի որ անմաքուր ջուրերէն ի՞նչ փորձանքներ կը հանին մարդուս գլխուն։

Ամէն տարի երբ ճիշդ այս եղանակին մէջ գտնուիմ, չիտակը ըսելու համար մեծայարգ բժիշկին այդ խօսքը կը մտաբերեմ եւ կը յանձնարարեմ մեր բոլոր ընթերցողներուն ալ, որպէսզի միշտ իրենց միտքին մէջ պահեն այդ դէպքը ու գոնէ մանրէներուն կատղելու ժամանակը եղող սա միջոցներուն զգուշութիւն ընեն ջուրերէն։

Կ. Տ. ԱԼԼԱՀՎԵՐՏԻ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԽՕՍՈՒԲՈՏՈՒԹ

ԱՆՆԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ինչպէս չատերուն ծանօթ է, տարուան այս եղանակին մէջն է որ, հակառակ Տօքթ. Բոխի այնքան փայլուն կարծուած փատերուն, ժանտանդային ջերմը, այսինքն Թիֆոն կը տիրապետէ գրեթէ ամէն տեղ, նոյն իսկ մեկուսացեալ գիւղերու մէջ։

Պատճառը։ Ասոր վրայ չպիտի խօսիմ երկարօրէն, որովհետեւ քանիցս թերթերու մէջ գրուած իրողութիւն մըն է. մինակ պիտի բաւականանամ կրկնելով սա կէտը թէ Թիֆոյին ծնունդ տուող միակ պատճառը էպէրթի մանրէն է։

Արդեօք գիտէք ո՞ւր կը գտնուին այդ անահանելի, պարզիկ կենդանիները։ Ջուրերուն մէջ. սակայն կրնամ ըսել որ գետնէն բխող, լեռներէն ժայթքող մաքուր ջուրերու մէջ, ինչպէս օրինակի համար Զայլըճայի, Թաշ-տէլէնի, Դարաղալաքի եւ ասոնց նման ջուրերուն մէջ անոնց հետքը անգամ չի գտնուիր, որովհետեւ իրենց սնանելուն, ամելուն, բազմանալուն նպաստող մարմիններ չեն պարունակեր։

Հետեւաբար, ամէն անոնք, որոնք կապերը՝ որոնք Լիւսին կը կապէին իր ընտանիքին։ Մերձեցում մը պատրաստուած էր մանկամարդ աղջկան ու ամէնէն մօտիկ ազգականներուն միջեւ։ Ռոլիէօնները, Բրէֆոնները եւ Շանրուանները հաւանած էին անակնկալ Լիւսիի հետ, որուն հարուստ ըլլալը գիտէին եւ զոր հմայիչ գտան։ Պ. Բոլ Բրավան հրաւիրեալներուն մէջ կը գտնուէր ու Վիլնուազի մարքիզը տանտիրուհիին տղակողմը նստած էր։

Ասիկա վճռական իրիկուն մը եղաւ Լիւսիի համար։ Ոչ միայն հանոյ թուեցաւ ամէն անոնց որոնք ո եւ է մխուում չունէին նպաստաւոր գաղափար մը կազմելու անոր մասին, այլեւ անոր՝ որ իրր չատ ձեռնհաս մէկը կոչուած էր իր դասակարգը ընելու։ Այդ տնէն էր ծերուկ դուանագէսը, Վիլնուազի մարքիզը, որ Օր. Անարիմանի չնորհէն ու հիւսքանչ պարզութենէն հմայուած, մէկ ժամէ աւելի խօսեցաւ հետը, այլազան նիւթերու վրայ, քննութիւն կատարող բրոֆէսէրի մը պէս։ Մարքիզը քննադատելի միակ պարբերութիւն մը չդտաւ Լիւսիի խօսքերուն մէջ։ Ամէնքն ալ բաւական, ողջմտութեամբ ու անկեղծութեամբ տարուած խօսքեր էին։ Այդ ճշմարիտ հարցաքննութեան աւարտումէն յետոյ կոմսուհին իր քով կանչեց մարքիզը, ու փափաքելով անոր կարծիքը իմանալ, հարցուց.

— Երեք բառով ըսէք թէ ինչպէս կը գտնէք զայն։

— Կատարելութիւնը կը մարմնացնէ, բայց մտատանջ կ'երեւայ։

— Օ՜հ, չեմ վախնար անկէ, գալեց ակին տը Ֆոնթընէյ աշխատաւոր։

— Անտարակոյս անկէ վախնալու բան չունիք։ Բայց ի՞նչ որ ալ ըլլայ, յիշեցէք տուած առաջին խորհուրդս, այն է ամուսնացնել զայն։

Իր հղմտահարիս ծայրովը կոմսուհին ցոյց տուաւ մարքիզին՝ սրահին միւս ծայրը, ուր Լիւսի նստած էր ցած աթոռակի մը վրայ, Բոլ տը Բրավանի մօտ։ Երկուքն ալ ոգեւորեալ խօսակցութեան մը բռնուած էին, մոռցած զիրենք շրջապատող ամէն ինչ։ Պառոնը իրր փորձառու Բարիզցի մը, երկու-երեք Նիւթի վրայ խօսելէ յետոյ գեղանի քուշինին հետ, առանց հանդիպելու այն հաստատուն կուսաններէն մէկուն՝ որուն վրայ կարելի ըլլայ հիմնել երկարատեւ սիրաբանութիւն մը, ի վերջոյ գտած էր իր փընտռածը։ Երկու տարի առաջ, պառոնը մեծ ճամբորդութիւն մը ըրած էր Ամերիկա, այցելելով նաեւ Բանտաս։ Այդ մոգական բառերուն վրայ, պառոնին կողմէ արտասանուած, մանկամարդ աղջիկը՝ որ բաներ տեսած ըլլալով թեամբ, հօրս կատակ մը ընելու մտքով, իր բեռը կարծելու գաղափարը կը ղրկեցնայ, ու ցաւալին այն կ'ըլլայ որ անմիջապէս ալ կը գործադրէ, հանկնալու համար թէ ծեր ու նիհար հայրս ո՞ր աստիճան պիտի չուարի։ Հօրս հաճելի չի թուիր սակայն այս կատակը, քանի որ իր ձին բեռով մէկտեղ այսպիսի բարձրութենէն անմիջապէս դեռը կրնար գլորիլ ու կատր կտոր ըլլալ։ Այն տեսն ուրիշ բան չի մնար ընելու հօրս, բայց միայն ձին իր բեռով կապել երկար չուանով մը ու նոյն չուանին ծայրը տանիլ կապել նաեւ քիչ մը հեռուն գտնուած ուրիշ ծառի մը։ Այս դիրքին մէջ կը թողուն պահ մը, մինչեւ որ հեռուէն մօտէն քանի մը երկրագործներ կը հանին արկածին վայրը, ու հանողը կը չնորհաւորէ հօրս դիտաւ։ Եթէ երբեք կապուած չըլլար ծառին, ձին կրնար իր առաջին շարժումով դէպի ի վար գահավիժիլ։ Հասնողներն ալ սակայն չեն համարձակիր տարդ կարգադրութիւն մը ընելու. ձիուն բեռը քաշած տոնոնին կրնար անոնց մէկը դէպ ի դեռը ճամբորդել անհանելի կերպով մը, գործի սկսելէ առաջ, վեհ չապէս խորհրդակցութեան մը անհրաժեշտութիւնը նկատ առնուելով, կարծիքներու փոխանակութիւն մը կ'ըլլայ մէջերնին։ Մեծամասնութեան որոշման համեմատ, տաքի ելլելով, միւս ձիերուն բեռերը քիչ մը հեռուն վար կ'առնեն ու նոյն բեռերու չուաններու օժանդակութեամբ կը սկսին գործի. հեղհեղակարկանդին վայրը հասնող սրատ ու երիտասարդ երկրագործները կը կապեն ինքզինքին հեռուն գտնուած ծառին ու բաւական ատեն չարչարելէ յետոյ՝ կ'աջողատեն թէ՝ բեռը եւ թէ ձին. այն տեսն բոլոր բեռերը կապելով ձիերը ճամբայ կ'ելլեն։

Այդ օրն էր որ գեղացի Կարապետ աղա հօրս կը հարցնէ թէ ինչո՞ւ համար իր մշակած ծխախոտները թեթեւ են։ Հայրս վերջնական պատասխան մը տալու համար, կ'օրհնէ հետեւեալ օրը այցելել Կարապետ աղային արաբ։

Յաջորդ օրը հօրս հետ կը հասնինք Կարապետ աղային արաբ. արդէն հեռուէն նշմարելով մեր գալուստը, քանի մը վարկեան տեղ մեզ դիմաւորելու ու իր հիւրանոցը հրաւիրելու փութկոտութիւնը ունեցած էր։ Դեռ ներս չմտած՝ հասկցուեցաւ որ մեր Կարապետ աղան խոլորուխ ըսած ճիւղերը մաքրելու մասին գաղափար ըսուած բանը չունի եղեր։ Անխամայ վիճակի մէջ թողլով բոլոր ուտելիքը, անոնց տերեւներուն ալ փաքրիկ, բարակ ու թեթեւ նիհար մնալուն պատճառ եղած էր։

Այն տեսն յանձնարարուեցաւ Կարապետ աղային, որպէս զի առանց մնսնալու՝ խոլորուխները բոլորն ալ կորէ ուտելերուն վրայէն, ու ուտելին վրայ տերեւէն զատ ուրիշ բան մը չթողու։ Երկու օրէն լմնցուցած էր Կարապետ աղան իր գործը։ Տերեւները իրենց ուժը, ծանրութիւնը, մածուցիկութիւնը զատ էին ու մեր Կարապետ աղան ուրախ էր, սակայն տրամելով որ ուելի կանուխ չէր խորհած վարպետ երկրագործի մը ներկայութեան վրայ։

Այսպէս, պէտք է երկրագործը չատ մաքուր պահէ ուտելիքը, ամէն անգամ կորելով թողու չէ որ տրագ արագ մեծնան խոլորուխ ըսուած ճիւղերը։

Երբ ուտելիքն գագաթի ծաղիկը իր կոկոնները կը ցուցնէ ու քիչ օրէն բացուելու կը պատրաստուի, երկրագործը՝ դեռ չբացուած՝ կորելու նեռելու է դայն, բացի քանի մը ուժալ ուտելիքներ ծաղիկներէն՝ զոս պիտի չորնչէ ուանոնց հուսալ հաւաքէ յաջորդ դարուն համար։

Այս գագաթի տերեւները կորելէ առաջ՝ արդէն երկրագործը իր բերքին տիպը առած կ'ըլլայ։ Երբ ուտելիքն առաջին տերեւները սկսին կամաց կամաց դեղնիլ՝ այն տեսն պէտք է մտնել արտին մէջ ու հաւասարապէս երեք-չորս տերեւ փրցուցնել ծառերէն։ Առաջին բերքի հաւաքումը մըն է ասիկա որ տիպ կ'ըսուի։

Այս տիպը մէկ անգամէն ամէն ուտելիքերէն ալ կատարելու է, հոգ չէ թէ քանի մը ուտելիքերու տերեւները դեռ չեն հասած. կը բաւէ որ երկրորդ եւ մնացեալ կարտուքներուն ժամանակ հաւասար ըլլան։ Տիպը առանց պասխը դնելու կը չարեն կապերու վրայ ու դուրսը արեւը կը կախեն. կընայ պասխը ալ դրուիլ, բայց հողուտ ըլլալուն չուտ կը փոփ պասխրին մէջ։

Ալ ասկէ եւաքը հետզհետէ ութը-տասը օրը անգամ մը կը սկսին տերեւ կատրել ուտելիքերէն։ Բայց վարպետ երկրագործը մինչեւ որ իր ուտելիքերուն տերեւները հասած չտեսնէ՝ անիկա տերեւ մը իսկ կորելու չելլար, առանց հոգ ընելու թէ ուրիշները իրմէ առաջ կատրեցին իրենց բերքին տիպը, տիպ իւսդիւն եւայլն։

Ցաւալի է ըսել թէ, երկրագործներէն չատերը առանց սակայն ճանչնալու տերեւին հասունը ու խակը, հաւասարապէս ուտելիքերէն չորսական կամ հինգական հատ կորելով, օր առաջ տերեւները հաւաքելէ զատ ուրիշ բաի վրայ չեն մտածեր, ու ցաւալին այն կ'ըլլայ որ՝ յետոյ գոնունակ որսով մըն ալ կը պարծին իրենց այս յաջողութիւնը ուրիշներու ներկայութեան։

Բայց իրենց տգիտութեան արդիւնքը չատ չանցած երեւան կուգայ ու այն ատեն կը հասկնուին թէ՝ ինչո՞ւ համար իրենց բեռը 140 ու վարպետ երկրագործին բեռը 80 տիպի կը պարունակէ։ Երկրագործը՝ այս տերեւահաւաքումը վարժ գործաւորներով միայն պէտք է գլուխ հանէ. անփորձները չատ մը խակ տերեւներ հաւաքելով կրնան վնասել գործին։

Շատ անգամներ կը պատահի որ ուտելիին վրայ հոգիս միայն մէկ տերեւ հասած կ'ըլլայ, մինչդեռ անոր անմիջապէս քովի ուտելիին վրայ հասած են չորս հինգ տերեւներ, հետեւաբար կորտրելու պաշտօն ունեցող գործաւորներուն հասկցնելու, ցուցնելու եւ խաբեւ պատուիրելու է որ խակ տերեւները չքաղեն։

Մինչդեռ՝ ուտելիին ամբողջ տերեւները, գագաթէն մինչեւ տակը, կապոյտ գոյն մը կ'ունենան։ Տիպ ըսուած ցածի տերեւներէն սկսեալ հեղհեղակ մէկէն մինչեւ վեց տերեւ հասունալով գագաթին կը հասնի։ Ամէն անգամ որ տերեւ կը կորուի ուտելիէ մը, պէտք է համոզուիլ թէ փրցուած տերեւները հասած են եւայլն։ Հասունցած տերեւները իրենց կապուտութիւնը կամաց կամաց կորսնցնելով, դեղնին մօտ գոյն մը կը ստանան ու տերեւներուն վրայ փոքրիկ ճերմակ կէտերութիւններ առաջ կուգան. բայց ասիկա կը պատահի ուելի ուշով արտերու մէջ մշակուած ծխախոտներու համար. չափաւոր ուժ ունեցող արտերու ծխախոտի տերեւները չեն ունենար այս փոքրիկ ճերմակութիւնները։ Երբ պատահի որ չհասած տերեւները միւսներուն հետ խառնուն հաւաքուին, այն ատեն անոնք զատելու ու զատ պասխ դնելու է։ Հասուն տերեւներուն հետ խառն պասխը դրուելու պարագային գիրար կը փտեցնեն։

Երկրագործն ալ հետզհետէ կը սկսի իր բերքը հաւաքել. տիպէն յետոյ տիպ իւսդիւն, ամա այրը, ամա, ամա իւսդիւ, տորուք ալրը եւ տորուք ըսուած ծխախտները։

Տունկերէն հաւաքուած տերեւները պասխը դնելու համար՝ երկրագործը պէտք է անձրեւէն պատսպարուած տեղ մը տախտակի կամ խոսի վրայ տերեւներուն կոթերը դէպ ի վար չարելով հաւասար ուղղութիւն մը տայ անոնց, բոլոր տերեւներուն կոթերն ալ դէպ ի գետինը գալու պայմանաւ. այս վիճակին մէջ ձգելու է, մինչեւ որ լաւ մը դեղնի. պասխը դրուած ատեն կապոյտ գոյն մը ունին։ Երբեմն պէտք է աչքէ անցընել, պասխրին մէջ քանի մը տեղ բանալով, որովհետեւ չատ անգամներ պատահած է որ օր մը առաջ պասխը դրուած տերեւները անմիջապէս դեղնելով փտիլ սկսած են։ Պասխրին վրայէն այնչափ յայտնի չըլլար անոնց դեղնութիւնը։ Երբ օդերը խիստ տաք երթան՝ տերեւները չուտ կը դեղնին պասխրի մէջ։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻԵԱՆ

ԹՈՒԼՍԹՈՅԻԻ ԿԱՐՄԻՔՆԵՐԸ

ՀԱՐՍՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

— Մենք չատ կ'ուտենք, ասոր համար է որ չատերն անօթի կը մնան։

— Միլիոնատէր բուպլիներէ աւելի ազդեցիկ է քիչ մը սերը որ ցոյց կը տարուի մեր նմանեցուն։

— Մարդս միայն իր բարօրութեան ծառայելու չէ։

—Որչափ քիչ ծախսենք, այնչափ աւելի կ'աշխատինք։

— Ժողովուրդը պէտք ունի նախ հացի եւ յետոյ քահանայի, վարժապետի բժշկի, փաստաբանի, եւայլն։

— Հո՛գն է ազգիւրը ամէն հարստութեան։

—Մի՛ դողնար, ուրիշին մի՛ վնասեր, մի՛ սպաններ, մի՛ չնար, ուրիշին մի՛ ըներ՝ ինչ որ չես ուզեր որ քեզի ընեն. ասոնք ըսուած են ոչ թէ 1900 տարի ի վեր, այլ 5000 տարիէ ի վեր. եւ այս օրէնքին ճշմարտութիւնը քանի տարակուսելի չպիտի ըլլար, եթէ կեղծաւորութիւնը գոյութիւն չունենար....։

Արտաքին Լուրեր

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ

Հաստուքեան ապարդիւն փորձեր.—Բանակցութիւններ Ուաշինկթընի մէջ. — Բանամայի պատուիրակները.

Նիւ-Եորք, 18 Դեկտ.—Գալիլիարի նահանգին կողմէ Բանամայի անջատման կուսակիցներուն մօտ ղրկուած հաշտութեան յանձնաժողովը որ Բոլոն ժամանած էր գերմանական Սէոոքիա չոգենաւով՝ ցամաք չելաւ։ Ռուզվէլթի նախագահին գլխաւորութիւն մէջ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Բանամայի կառավարութեան ներկայացուցիչներուն հետ՝ Պ. Պ. Արիաս, Մորալէս եւ Բաչլօ Արոզէմենա։ Պոլիվարի պատուիրակները օրոնք արդէն մասնաւոր իշխանութիւն մը չունէին, առաջարկեցին Բանամայի պատուիրակներուն իրենց հետ Պոկոթա երթալ՝ համաձայնելու Բոլոմպիոյ կառավարութեան հետ եւ փրկելու քոլոմպիական միութիւնը։ Բանամացիները յայտարարեցին թէ կը մերժեն իրենց երկիրը նորէն քոլոմպիական միութեան մէջ մտցնելու առաջարկութիւնը։ Միանգամայն ըսին քոլոմպիական պատուիրակներուն թէ չատ ուշ մնացած են զլխոցութիւններու մասին արուած պատասխանութիւնները եւ ջրանցքին դաշնադրութեան վերաքննութիւնը։ Բոլոմպիոյ պատուիրակները, այդ ապարդիւն ձեւնարկէն եարդ, Սավանիլլա վերադարձան։

—Բանամայի ջրանցքին մասնագիտական յանձնաժողովին նախկին նախագահ Ուալքէր ծովակալը որ Բանամա ժամանած էր, յարաբերութեան մտաս պարանոցին կառավարութեան հետ, որուն յանձնեց Ռուզվէլթի նախագահին մէկ նամակը։

—Սիքի օվ Ուաշինկթընն չոգենաւը, երէկ, Նիւ-Եորք ժամանեց Բոլոնէն։ Բանամայի նոր հանրապետութեան դրօշը պարզած էր։ Այդ դրօշը կապոյտ, սպիտակ ու կարմիր է՝ չորս մասի բաժնուած զանազան նշաններով։ Այդ նաւը կը բերէր Բանամայի նոր կառավարութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը դոր կը կազմեն եվմական նախարար Պ. Ռուտոր եւ ուրիշ երեք անձեր։ Այդ պատուիրակները կու գան Մ. Նահանգաց հետ բանակցելու ջրանցքին դաշնադրութեանը համար։

—Ուաշինկթընի մէջ Բանամայի ներկայացուցիչ Պ. Պիւնո-Վարիլլա այցելու-

քանի քանատական անուններու ճշգրիտ արտասանութիւնը պառոնին կողմէ՝ Լիւսիի հասկցուցած էր թէ անգլիերէն գիտէր ան. ուստի մանկամարդ աղջիկը բոլորովին ուրախ, սկսած էր իր ծննդավայրի լեզուով խօսիլ։ Պառոնը անգլիերէն պատասխանած էր, ու երկուքն ալ սկսած էին շաղակրատել, ծիծաղկոտ դէմքով ու արդէն իսկ իրարու բարեկամացած կերպարանքով։ Լիւսի իր զգացած հաճոյքը չէր ծածկեր, իսկ պառոնը բուռն եռանդ մը կը ցուցնէր, որ ի յայտ կու գար իր փայլակնացայտ նայուածքներուն, ալխուժ ձեւերուն եւ հաճայանալու համար ըրած կամքի բռնադակ ձգտումին մէջ։

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (70)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Է.

Պառոն տը Բրավանի ու Օր. Անարիմանի միջեւ մտերմութիւնը մը կը սկսէր հաստատուիլ։ Տօվիլ երթալէ առաջ, Լիւսի քանիցս դացած էր ճաշել Ֆոնթընէյ կոմսին ընակարանը։ Կոմսուհին վերջնապէս իր քով առնելէ առաջ մանկամարդ աղջիկը, լաւ մը բացատրեց այն

թիւն տուաւ ֆրանսական դեսպան Պ. Ժիւսրանի, վատահեցնելով զայն թէ բացարձակ կերպով խուսափելու պիտի արուին ֆըրանսական յանձնումի պաշտպանութեանը համար։ Պ. Պիւնօ-Վարիլլա նաեւ ծանուցաւ մը պիտի ուղղէ բոլոր ազգութեանց ներկայացուցիչներուն՝ խնդրելու որ պաշտօնապէս ճանչնան Բանամայի հանրապետութիւնը։ Պ. Պիւնօ-Վարիլլա նաեւ յայտնեցաւ որոշել տալ որ Բիւբրընթ Մարկէս եւ Ընկերութիւն մեծ պանքան Բանամայի նիւմական գործակալը ըլլայ Մ. Նահանգաց մէջ։

—Մ. Նահանգաց Մերակոյտի նախագահը ակտաքին գործոց պաշտօնարանին վերադարձուց Բոլտպիրոյ նախագահին բողոքի հեռագիրը, վասն զի Մերակոյտը չի կրնար յարաբերութիւններ ունենալ օտար կառավարութեան մը հետ։ Դեռ որոշուած չէ թէ այդ հեռագիրը պաշտօնապէս պիտի ընդունուի՞ թէ ոչ։ Տրուելիք որոշումը Պ. Ռուզվէլթի գնահատմանը պիտի թոզուի։ Նախագահը երէկ նախարարներուն հետ խորհրդակցեցաւ Մ. Նահանգաց եւ Բանամայի միջեւ կնքուելիք դաշնադրութեան եղանակին վրայ։

ՖՐԱՆՍԱ

Անգլիա եւ Ֆրանսա.— «Եղիպտ տեսրակ»։ — Բնակիչներու թիւին պակասիլը։ — Նախարարապետին յայտարարութիւնը։

Բարիզ, 18 Նոյեմ.— Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տելքասէ, երէկ, Խորհրդարանին անդամներուն բաշխեցաւ «Դեղին Տեսրակ մը՝ 1903 հակա. 14ին Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ միջեւ կնքուած իրաւարարական պայմանագրութեան վրայ։ Այդ Տեսրակը կը պարունակէ Պ. Տելքասէի եւ Լոնտոնի ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպոնի միջեւ փոխանակուած թղթակցութիւնները՝ 1903 մայիս 20 էն մինչեւ հոկտ. 14։ Առաջին թղթակցութեան մէջ Պ. Քամպոն, կը ծանուցանէ թէ Պ. Տելքասէի հրամանագրերուն համաձայն, Լորա Լանստաունի հետ խօսած է այն պայքարին վրայ զոր Անգլիոյ մէջ կը վարէ անգլիական տուրքական սենեակներու Ընկերակցութիւնը։ Պ. Քամպոն Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին կը հաղորդէ Պ. Տելքասէի առաջարկած սա բանաձեւը.

«Իրաւարարութեան պիտի ենթարկուին այն անհամաձայնութիւնները որոնք առաջ կուգան՝ երկու երկիրներուն միջեւ գոյութիւն ունեցող պայմանագրութիւններու իրաւարարական մեկնութեանը առթիւ։»

1903 յուլիս 16ին Պ. Տելքասէ նամակ մը կը գրէ Պ. Քամպոնի, պարզելով որ իրաւարարութեան պիտի չենթարկուին անոնք որոնք կը վերաբերին երկու պայմանագիր տէրութեանց կենսական շահերուն, անկախութեանը ու պատուոյն։ 1903 հակա. 7ին Պ. Քամպոն Լորա Լանստաունի յանձնեց երեք յօդուածէ բաղկացած պայմանագրութեան ծրագիրը զոր իրեն ղրկած էր Պ. Տելքասէ։ Հակա. 10ին Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը Լանտոնի ֆրանսական դեսպանին կը վերադարձնէ վերջնական ծրագիրը՝ տարադրութեան կատարեալ իրաւասութեամբ։ Սառագրութիւնները Լանտոնի մէջ կը փոխանակուին հոկտ. 14ին։

—Մերակոյտական Պ. Բիօ, նամակ մը ուղղելով նախարարապետ Պ. Բոնալի, զարմանքը յայտնէ թէ Ֆրանսայի բնակիչներու թիւին նուազելուն դէմ միջոցներ ձեռք առնելու համար Պ. Վալդէք-Ռուսոյի օրով կազմուած յանձնաժողովը ինչ-ո՞ մինչեւ հիմա գործի չէ ձեռնարկած։ Նախարարապետին կողմէ ընդհանուր քարտուղարը պատասխանելով Պ. Բիոյի, յայտարարեց թէ կառավարութիւնը արդէն միշտ կը զբաղի այդ խիստ կարեւոր խնդրով։ Նաեւ թէ ելմտական, վարչական ու ռազմական բարեփոխումներ պիտի ուսումնասիրուին՝ դարմանելու ծանուցումներու տկարացումը որ սպառնալից վտանգ մը է Ֆրանսայի։ Միանգամայն կը ծանուցանէ թէ նախարարութիւնը Երէկ. Ժողովին ներկայացուցած է ծրագիր մը՝ տասը հազար Ֆր.ի վարկ մը քուէարկելու համար, որպէս զի կազմուած յանձնաժողովը վերակոչի իր աշխատութիւններուն։

ԱՆԳԼԻԱ

Թիպէթի խնդիրը։—Անգլիական լրագիրներուն կարծիքը։—Լորտ Ռոլպէի լիճատակները։

Լոնտոն, 18 Նոյեմ.—Շատ կարեւոր իրողութիւն մը կը համարուի այն արշաւանքը զոր Թիպէթի վրայ պիտի կատարեն անգլիացիներ զինուորները։ Սպառատոր մէջ կը տեսնէ կրկնութիւնը տոգդ. Ճէյմսընի կատարած արշաւանքին Թրանսվալի մէջ։ Բեյ Մեյ Կազէթ այնպէս կը նկատէ թէ Թիպէթի արշաւանքը պէտք չէ յարձակում մը կամ զրդռում մը նշկատուի Ռուսիոյ նկատմամբ։ Նոյն թերթը կը յաւելէ թէ մինչդէպին Թիպէթ պատճառ եղած է, մանաւանդ յարաբերութեան չմտնելով բրիտանական պատուիրակութեան հետ եւ այդ կերպով զայն ծարելի ընելով Թիպէթցիներուն հանդէպ։ Բեյ մեյ Կազէթ կ'բսէ թէ այդ կացութիւնը անհամապատասխան էր Անգլիոյ ազդեցութեան պատիւին։ Սենք-Ճէյմըս Կազէթ դիտել կուտայ որ Հնդկաստանի կուսակալ Լորտ Բրզզնի կողմէ Պարսից ծոցին մէջ կատարուելիք ուղեւորութիւնը կը զուգադիպի Թիպէթի արշաւանքին։ Այդ յոյսերութիւնը եւ ոչ մէկին վնաս ունի։ Ցոյց պիտի տայ թէ Անգլիա որոշած է պահպանել իր ազդեցութիւնը այդ կողմերը։ Գալով Թիպէթ, կ'բսէ նոյն թերթը, այդ երկիրը կարեւոր դեր մը պիտի կատարէ ապագային քաղաքականութեանը մէջ։ Թիպէթի մեծ լաման կը դիմադրէ բրիտանական ազդեցութեան յառաջդիմութիւններուն։ Այդ ընդդիմութիւնը զոր խաղաղական միջոցները չեն կրցած դադրեցնել, բռնի ոյժով պիտի ջախջախուի։

—Անգլիոյ բանակին նախորդ սպարապետ Լորտ Ռոլոյլի լիճատակները հրատարակուեցան։ Լորտ Ռոլոյլի կը պատմէ կարգ մը մանրամասնութիւններ՝ Հնդկաստանի 1857ի դէպքերուն, Զինաստանի ու Աչանթիի պատերազմներուն եւ ուրիշ կարեւոր դէպքերու վրայ։ Մաս մըն ալ կը պարունակէ քննադատութիւններ։ Նախորդ սպարապետը կը յայտարարէ.

«Պատերազմի պարտաւորած չենք եւ բնաւ պարտաւած պիտի չըլլանք։ Բոլոր զինուորականները, առանց բացառութեան, գիտեն տարկ։ Սովորական ատեն Անգլիոյ կառավարութիւնը բոլորովին անտարբեր է զինուորական խնդիրներու հանդէպ։ Կանոնաւոր կերպով պատերազմի պարտաւորելու քաղաքականութիւնը բոլորովին անկարելի է Անգլիոյ ներկայ դրութեանը տակ։»

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիոյ թագաւորին եւ թագուհիին այցելութիւնը. — Ընդունելութիւններ. — Զարդարանքներ. — Ուրախութիւն մէջ։

Լոնտոն, 18 Նոյեմ. — Իտալիոյ թագաւորը ու թագուհին Ուինտսորի դղեակը կը ժամանէին եւ զինուորական պատիւներ ընծայող զօրքերը ալեբ անցընելէ ետեր, Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը ընդունեց Ուինտսորի քաղաքապետն ու դերեզմը եւ քանի մը բառով շնորհակալութիւն յայտնեց։ Ժամ 9ին մօտ դղեակին մէջ սեղան մը արուեցաւ, որուն մասնակցեցան երկու թագաւորները ու թագուհիները, Վիքթորիա իշխանուհին, Կալէսի իշխանը ու իշխանուհին, Շլեզվիկ-Հոլշթայնի իշխանը ու իշխանուհին եւ Լորտ Ռոզպերի։ Հեռեւորդները ուրիշ սրահի մը մէջ ճաշեցին։

— Լորտ-Քաղաքապետին կողմէ Լոնտոնի իսալական գաղթականութեան ի պատիւ տրուած սեղանը 62 հոգիոց էր։ Սեղանէն ետքը ներկաները բարի գալուստ մաղթող հեռագիր մը ուղղեցին Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին։

— Տակաւին աւարտած չէ զարդարանքը Լոնտոնի այն փողոցներուն՝ ուրկէ Իտալիոյ թագաւորը ու թագուհին պիտի անցնին հինգշաբթի օրը։ Ասոր պատճառն է եղանակին ու կլիմային վիճակը։ Զարդարանքները քանի մը օր առաջ դեռեւելը անխոհեմութիւն պիտի ըլլար, վասն զի գրեթէ միշտ անձրեւ կը տեղայ։ Հոլպորն-Սթրիթի մէջ, ուրկէ արքայական հիւրերը Լոնտոնի մէջ միջնաքաղաքը պիտի մտնեն, լայնական փոքր կամարներ կառուցուած են՝ իսալերէն սա վերնագրով. «Ցարգանք առ Վիքթոր Էմմանուէլ Դ.»։ Այդ կամարներուն երկու կողմերը կը ծածանին անգլիական ու իսալական դրօշներ եւ ծաղկեպսակներ որոնք կ'երկարին փողոցներուն մէկ ծայրէն միւսը։ Փոքր սիւներ դրուած են, որոնց վրայ կան ծաղկամաններ՝ ծաղիկներով եւ դափիներով լեցուած։ Փողոցներուն մէկ կողմէն միւսը երկարած երկայն կերպասներու վրայ կան սա արձանագրութիւնները. — «Ցարգանք Իտալիոյ թագաւորին ու թագուհիին։ Կեցցէ՛ Իտալիա։ Բարի գալուստ»

Ուինտսոր. — Այս առտու Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը կանուխ ելած էր։ Պետական գործերը կարգադրելէ եւ արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիթոնիի հետ տեսակցելէ ետքը, Իտալիոյ թագաւորը գոց կառքով Թրեկմոր գնաց՝ պսակ մը դնելու Վիքթորիա թագուհիին գերեզմանին վրայ։ Կէս օրէն երկու ժամ առաջ Իտալիոյ թագաւորը, Անգլիոյ թագաւորը, Կալէսի իշխանը, Բենոթի դուքսը եւ Բրիտանիոն իշխանը որսորդութեան գացին Ուինտսորի անտառին մէջ։ Օդը աղէկ էր։

— Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանստաուն իրիկուան Ուինտսոր ժամանելով հայկերդիէն առաջ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԻՏԱԼԻԱ

Գեբրոյ-Ֆերրի գործը. — Դատավարութիւն.— Երկու կողմի յայտարարութիւններ.—Տպաւորութիւնը բաղամական շրջանակներու մէջ։

Հռոմ, 17 Նոյեմ.— Առաջին դատավարութեան մէջ, ծովակալ Պէթթոլո ժխտեց ընկերարական Լնրիքօ Ֆերրիի ամբասանութիւնները եւ ապացուցուց թէ իրեն վերագրուած չատ մը անկանոնութիւններ ու զեղծումներ իր նախորդներուն օրով տեղի ունեցած էին։ Սակայն դատավարութեան ընթացքին մէջ երեւան ելաւ թէ անկանոնութիւններ գործուած են նաեւ Պէթթոլո ծովակալին վարչութեան օրով։ Ասոնցմէ արագ բարձրացումի մասին իրեն նկատմամբ եղած ամբաստանութիւններուն պատասխանելով ծովակալը յայտարարեց թէ իր նախարարութեան օրով միակ բարձրացում մը ունեցած էր, այն ալ՝ ծովակալի ասիճանին։ Իսկ պղպպատի գործարանին, ռեքսիմենտներու բարձրացման պատճառը ոչ թէ իր նախարար ըլլալն էր, այլ ուրիշ բաներ։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ դատ կը յայտնուի այս դատավարութեան համար, որ վարկաբեկ պիտի ընէ ծովային պաշտօնատունը։ Անօգուտ կը նկատուի այդ դատը, որովհետեւ ծովակալ Պէթթոլո կրնայ ապացուցանել թէ իր նախորդներու օրինակին հետեւած է։

ԽՕՍՈՒՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

Եզակաս գլուխ մը.—Իտալական թատրոն սիկիմաթակոդնի մէջ։

Դիբմանոթի հեղինէ մը, Պ. Օսքար Մէսթէր, վերջերս Գլրլինի մէկ թատրոնին մէջ ցուցադրեր է լուսարձակումներով գործիք մը, որ թէեւ նոր չէ իր տեսակին մէջ, բայց մեծապէս կատարելագործուած է այդ գիտունին կողմէ։ Շատ մեծ սինէմաթակրաֆ մըն է, ֆոնոկրաֆի կազմածներով, այնպէս որ կարելի է օրերայի ու տուամի ամբողջ տեսարաններ վերակազմել։ Ոչ միայն տեսարանը կը պարզուի, այլ դերասաններուն եւ նուագախումբին ձայնն ալ կը լսուի, շարժումներուն, խօսքերուն եւ երգին միանալն ատեն։ Իսկայ դալը կանոնաւորուած ըլլալով ելեկտրական ժամացոյցով։

ԻՒՐԱՑՈՒՑՈՒԱԾ ԺԱՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆ

Դեպի Ամերիկա՝ բաղդ փորձելու համար.—Թուղարարութիւն։—Անակնկալ հարցասութիւն։—Ցուսախաբութիւն։

Ժան Պաթիսթ Բոլթանի, լիսունմէկ տարեկան, Նաբոլիցի, փայտի քանդակագործութեամբ կը զբաղէր Սալեռնոյ։ Ամենամեծ փոքր քաղաքին մէջ՝ Ուրուկուէյ։ Իտալիայէն հոն գացած էր՝ Ամերիկայի մէջ բաղդ փնտռելու, մինակ ձգելով իր կինն ու զաւակը։ Հինգ տարիէ ի վեր՝ տխուր կեանք մը կ'անցընէր իրենցմէն հեռու, երբ իմացաւ որ իր ամբողջական եղբայրը՝ Տամինիք մնացած էր Բարիզի մէջ, մեծ հարստութիւն մը ձգելով իրեն, որուն միակ ժառանգորդը ինքն էր։ Տամինիք Բոլթանի իր կրտսեր եղբօրմէն աւելի բաղդաւոր ըրած էր։ Նոյն Ֆրանսայի մէջ ծնանողներ գոբծաւոր եղաւ, յետոյ բաւական հարստացաւ մը առաւ եւ սկսաւ իր հաշուոյն ծըխանայարդարութիւն ընել։ Տակաւ իր գործը յաջողելով՝ հինգ չէնք գնած էր, չորսը Բարիզի, եակ մէկը Ռեյոլի մէջ։ Առանցմէ զատ՝ 800,000 ֆրանքի ալ դրամագլուխ ունէր։ Այս ամենը ծանոթանալի ժառանգութիւն ինկաւ, որ իսկոյն Բարիզ գնաց։ Ճամբու ծախքը ճարելու համար՝ քանի մը հայրենակիցներու օգնութեան դիմեց և ամբողջ ունեցածը ծախեց։ Վերջերս Բարիզ հասաւ Պաթիսթ եւ ուղղակի գնաց եղբօրը ժառանգութեան գործը կարգադրելու։ պաշտն ունեցող նոտարին քով, յայտնելով իր ինքնութիւնը։ Պաշտօնեան պատասխանեց թէ մեռեալին այրին իբր ժառանգորդ ներկայացած էր։ Բողոքեց, բայց նոտարը մտիկ չըրաւ։ Յետոյ իտալական դեսպանատունը գնաց Պաթիսթ, ուր խորհուրդ տրուեցաւ իրեն՝ ատիկանութեան քտիսէրին դիմել։ Քննութիւն մը բացուեցաւ. որուն հետեւանքով սա իրողութիւնները երեւան եկան։ Մինչեւ հիմա անծանօթ մնացած կին մը — թէեւ հետը գանուելու վրայ է — իբր ժառանգորդ ներկայանալով տիրացած էր ժառանգութեան։ Իր կարծեցեալ ամուսնին մահուան մէկ կեղծ վկայագիրը ու ամուսնութեան վաւերական վկայագիրը ցոյց տուած էր։ Ուստի տիրացած էր հարստութեան։ Կնոջ առաջին գործը եղած էր հանգուցեալին ձգած չէնքերը ծախել ու անհետանալ։ Ոստիկանութեան քտիսէրին տուած խորհուրդին վրայ, Պաթիսթ Բոլթանի ազերագիր մը տուաւ հանրապետութեան նախագահին, իր ժառանգութիւնը ուրիշի մը կողմէ իւրացուցուած ըլլալը յայտնելով։ Հարցաքննիչ դատաւոր մը մեղադրեց զայն։ Ուրիշ մեկ վկայի քննադատութիւններուն կը պատասխանէր։ Այդ վկայն մեկ մասը հրատարակուած է։ Ոռզատա, Ֆարը հատած, երէկ իրիկուն անձնասպանութիւն եղաւ։ Ֆիրէնցիի ոստիկանութեան։ Կարեւոր լրագիրները, ինչպէս է Թրիպունա, յանձնաժողովներ հրատարակիչներ՝ այդ լուրը հաղորդելու համար, վասն զի հանրութիւնը չատ կը հետաքրքրուի այդ խորհրդաւոր գործով։ Ռոզատա կը յայտարարէ թէ անմեղ է եւ թէ իր մայրը թեւեւ անյայտացած է, սակայն երեւան պիտի ելլէ։ Կարծողներ կան թէ մի՛ գուցէ փաստաթուղթը ինքը յօրինած ըլլալու այդ պատմութիւնը՝ իր վերպին յաջողութիւնը համար, սակայն եւ ոչ մէկ վիպագիր պիտի ուզէր այդ տեսակ «ռէալիստ»ի մը դիմել։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Բիշեռա, 21 Նոյեմ.— Հունգարիոյ Սրեսի. Ժողովին մէջ նախարարապետ Թիսցա կոմսը, Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովին երէկուան նիստին մէջ Պ. Ֆոն Բիբպերի արտասանած ճառին վրայ խօսելով, ըսաւ թէ չուզեր բանակցիլ մանել Աւստրիոյ նախարարապետին հետ, բայց պարտաւոր է յայտարարել որ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ պետական պայմանագրութեան մէջ որ եւ է հաւաքական օրէնք չկայ, այլ երկու տարբեր օրէնքներ, որոնց մէկը աւտրիական եւ միւսը՝ հունգարական։ Հունգարիոյ Երեսփ. Ժողովը կրնայ փոփոխութեան մը ենթարկել հունգարական օրէնքը՝ արքայական վաւերացմամբ, որով վաւերական կ'ըլլայ։ Գալով Աւստրիոյ-Հունգարիոյ հաւաքական գործերուն, ասոնց մասին այդ տեսակ փոփոխութիւն մը այն ատեն միայն գործադրելի կ'ըլլայ, երբ ասոր վերաբերեալ աւստրիական օրէնքն ալ փոխուի։

—Զիւրի կոմսը հրաժարեցաւ ժողովրդական կուսակցութեան նախագահութենէ, վասն զի այդ կուսակցութեան անդամներէն մէկ քանին կը շարունակէ ոյժ տալ վիճաբանութիւնը խափանողներուն։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԳ.—Ռուսիոյ կայսրուհին առողջական վիճակին վրայ այսօր հրատարակուած բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ ջերմութիւնը 37.2 է եւ բազկերակը՝ 70։ Ընդհանուր վիճակը գոհացուցիչ է, խորտակը կ'աւելնայ եւ հիւանդութիւնը սովորական ընթացք մը ունի։

ՎԻԵՆՆԱ.—Ֆրանց Եսէֆի կայսրը, կէս օրին, այցելութիւն տուաւ Ցունսատանի թագաւորին որ իսկոյն Հռոմ գնաց եւ իր այցեառմամբ թողուց։

ՈՒԻՆՏՍՈՐ.—Իտալիոյ թագաւորը ու թագուհին այս առտու մեկնեցան։

— Երէկ Ուինտսորի դղեակին մէջ որսորդութիւն կատարուեցաւ եւ յետոյ ուրան արուեցաւ։ Ապա նուագահանդէս մը տեղի ունեցաւ, որուն ներկայ գտնուեցաւ ամբողջ արքունիքը։

ՊԵՐԼԻՆ. — Աւասիկ ամբողջ արդիւնքը Բրուսիոյ Երեսփ. Ժողովին ընտրութենց. 48 պահպանողական, 54 չափաւոր պահպանողական, 97 կեդրոնական կուսակցութենէն, 79՝ ազգայնական ազատական, 23 ժողովրդական, 9 յառաջդիմական, 13 լեհ եւ 11 դանդան կուսակցութիւններէ։

ՄԱՏՐԻՏ. — Սպանիոյ նախարարապետ Պ. Վիլլավէրտի առողջական վիճակը բարւոքեցաւ։ Վտանգը անցած է։

ՀՌՈՄ. — Իտալացի քանի մը մեծ վաճառականներ որոշեցին Բարիզ երթալ, որպէս զի երկու երկիրներուն յաւաւարական յարաբերութիւնները բարւոքին։

ԲԱՐԻԶ. — Ֆրանսայի արտաքին գործոց պաշտօնարանին մէջ նորէն կը հերքուի այն լուրը թէ Ֆրանսայի ու Սիամի միջեւ յարաբերութիւններ խզուած ըլլան։ Բանակցութիւնները միայն կարելի է լքանել։ Եթէ այդ պատահականութիւնը տեղի ունենայ, Ֆրանսայի ու Սիամի յարաբերութիւնները միւս պիտի շարունակուին 1893ի դաշնադրութեան համաձայն եւ այդ պարագային Ֆրանսա պիտի գրաւէ Զանթապումը եւ Մէնամի երկայնքը գտնուած 25 քիլոմէթրի չրջանակը։

— Ուայիկիքընէն կը հեռագրեն թէ Սէ։-Տօմինկի նախագահը Մ. Նահանգաց պաշտպանութիւնը կը խնդրէ, բայց թէ Ժողովուրդը կը բողոքէ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԸ. — Զիքագոյի մօտ երկաթուղիի կառուցումներու ընդհարում մը պատահեցաւ։ Երեսուն հոգի մեռան եւ չատերն ալ վիրաւորուեցան։

ՊԼԷՆԻՐԱՏ.— Բացարձակապէս կը հերքուի այն զրոյցը թէ Սերպիոյ թագաւորը կաթուած ունեցած ըլլայ։

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիոյ նախարարապետ Պ. Պալֆուր եւ Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Թիթոնի որ եւ է համաձայնութիւն չատարգրեցին, այլ կարծիքներու փոխանակութիւն մը միայն կատարեցին։

— Լրագիրները կը հրատարակեն Ֆրամի մէջ, երէկ, Սըր Հէնրի Բէմբրէլ Պէնրրմէնի խօսած ճառը, որուն վերջաւորութենը մէջ բանախօսը կը պատասխանէ Լորտ Ռոզպերիի վերջին ճառին։ Սըր Հէնրի Բէմբրէլ Պէնրրմէն ըսաւ թէ ազատական ամբողջ կուսակցութիւնը պատրաստ է ընդունելու Լորտ Ռոզպերին եւ օգտուելու անոր թանկագին աջակցութենէն։ Այդ յայտարարութիւնը հրապարակային ու բացարձակ ապացոյց մը կը նկատուի ազատական երկու կուսակցութիւններուն հաշտութեանը։

ՕՔՍՖՈՐԴ. — Հանրապարանը որոշեց քաղաքային իրաւագիտութեան պատասխանատու տաղարի վկայականը տալ Իտալիոյ թագաւորին։

ՊԷՐԼԻՆ. —Կը կարծուի թէ Գերմանիա պիտի միջամտէ Բանամայի ու Գոլոմպիոյ վէճին։

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԸ.—Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց պաշտօնարանը զեկոյց մը ստացաւ Քասքաթի ու Անթիոքիայի նահանգներէն որոնք կը ծանուցանեն թէ փափաքող են Բոլոմպիոյէն բաժնուելով Բանամայի միանալ։

ՐԻԵԹԻ.—Հունգարիոյ ներքին գործոց նախարարութեան դիւանապետ Պ. Բոլման Քասար ձերբակալուեցաւ։ Հարիւր հինգ հազար քսարնի գումար մը իւրացուցած ըլլալու ամբաստանութեան տակ կը գտնուի։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Մինչեմիզի ասիճան տրուեցաւ Հռոմի օսմ. դեսպանատան երրորդ քարտուղար Իպրահիմ պէյի։ Սանիէի ասիճան Սպարապետի Դրան դեղերու քննիչ Մէհմէտ Սայիտ էֆ.ի եւ Հռոմի օսմ. դեսպանատան պատուակալ կցորդ Հասան Պասրի պէյի։

—Գոնեակի նահանգին Նիյտէ գաւառակին նախ անուանուեցաւ Տէպրէի նահիին նախ Մէհմէտ Խայրի էֆ.։ Հաւլէպի նահանգին Էմիլիպ գաւառակին նախ անուանուեցաւ Անգլուպի նահիին նախ Մէհմէտ Նուրի էֆ.։ Պրուսայի նահանգին Միխալիճ գաւառակին նախ անուանուեցաւ Սիւլէյմանէի նախորդ նախ Իսմէթ էֆ.։ Նոյն նահանգին Սէգիւտ գաւառակին նախ անուանուեցաւ Ֆիլիպէի նախորդ Մուֆթի Ահմէտ Թրիպլ էֆ.։ Էրզրումի նահանգին Ըլֆահէթ գաւառակին նախ անուանուեցաւ Բաշէրի նախորդ նախ Խալիլ Ֆախրի էֆ.։ Տիարպէքիրի նահանգին Միտիաթ գաւառակին նախ անուանուեցաւ Նախիլիի նախորդ նախ Վէլէտտին էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ ընդհանուր սպայակոյտի Դ. հիւղին մի քանի հոգիներէն Իսմիլ փաշայի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Հռոմի օսմ. դեսպանատան երրորդ քարտուղար Իպրահիմ պէյի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Գոնեակի կուսակալ Ֆահրի պէյի երկու քորեռներն եւ տրաքին գործոց նախարարութեան հպատակութեանց դիւանին անուսչ Սալիմ պէյի։

—Իմիթիազի ասկի եւ արծաթ չքդրրամ կայս. Թիկնապահ ու հետեւակներու մարդիկ Ֆոնվիթիզոն փաշայի եւ Քընդանթիզերու մարդիկ Իսմով փաշայի։

ԻՖԹԱՐ. — Մեծ-Պարքոսը, Շէյխիլ-Իսլամը, բոլոր նախարարները եւ կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, չորթ իրիկուն, կայս. Պալատան մէջ իֆթար ընելու պատիւը ունեցան։

—Վեհ. Սուլթանը ժամ 1 ½ ին Զիթ քիօշկը գնաց Թէքիրտիի նամազը կատարելու։ Կայս. Իրատէով նոյն քիօշկը հրաւիրուեցան նաեւ Իֆթար ընող բոլոր նախարարները եւ բարձրաստիճան պաշտօնատարները որոնք նամազէն ետքը պատիւ ունեցան Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու եւ Բամազանի առթիւ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին։ Ամենքն ալ արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Կ.Պոլիս գտնուող զինուորական վարչերը չորթ գիշերուընէ սկսան Իֆթար ընել։ Կայս. Պալատան մօտ պատրաստուած տեղը. Նաեւ արժանացան կայս. դրամական պարգեւներու։

—Նրեկ գիշեր ալ (բսնական), քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարներ կայս. Պալատ երթալով Իֆթար ընելու պատիւը ունեցան։

ՐՈՒՄԵԼԻԻ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Եպարքական հրամանագիր մը ծանոյց ելմտական նախարարութեան՝ հետեւեալ տեղեկագրել Բրուսէլի մէջ գործադրուած որոշումները՝ կայս. Պալատ մատուցելու համար։

—Էսքիրէի Նահանգին Թըրնովա գաւառակին եօթը գիւղերու ժողովրդեան տուները եւ արմատքները վերջին դէպքերուն ատեն այրած ըլլալով, քաղաքապետութեան մէջ կազմուած նպաստամատոյց յանձնաժողովը, Օսմ. Պանքային միջոցաւ, յիսուն հազար ղրուշ ղրկեց նոյն տեղը՝ այդ ժողովրդեան տպաւորը հոգալու եւ այրած չէնքերը ժամ առաջ չինել տալու համար։

—Սէրէզի կառավարիչ Հըֆզի փաշա, անցեալ երեքշաբթի, Զիլնէտ գացեր է եւ հետեւեալ օրն ալ Տէմիր Հիսարի ու Բարվի կողմերը՝ որպէս զի երկաթուղիի գիծին երկայնքը գտնուող զինուորներուն համար չինուող տաղաւարներուն կատարումը փութացնել տայ եւ զինուորները ժամ առաջ դեռեղէ անոնց մէջ։ Այդ տաղաւարները կը չինուին Սէրէզի գաւառին ժողովրդեան հանդանակութեամբ։

— Զինուորական հրամանատարները, կ'ըսէ Թզամ, տեղեկագրած են Սպարապետի Դրան թէ զանազան տեղեր ղրրկուած զինուորական խումբերու կողմէ կատարուած խուզարկութեանց հետեւանքով հաստատուեր է թէ Բումէլիի նահանգաց ամէն կողմերը կատարեալ անդորրութիւն կը կը տիրէ եւ թէ ժողովուրդը իր գործերովը կը զբաղի։

— Սպարապետի Դուռը հեռագրով Դ. զօրաբանակին հրամանատարին հաղորդեց կայս. Իրատէ մը, որուն համաձայն ասիճանի բարձրացում չնորհուած է նոյն զօրաբանակին պահեստ մէկ քանի վաշտերու այն սպաներուն եւ զինուորներուն որոնք մեծ քաջագործութիւններ ըրած են աւազակները հետապնդելու առթիւ։

— Մէլանիկի Նահանգին հեռագրական հաղորդակցութիւնները օրէ օր աւելնալով ըլլալով, գրուեցաւ ձեռնտա պաշտօնարանին չուռալ գործադրել հեռագրական կայմերու եւ պաշտօնեաներու յաւելման մասին տրուած որոշումը։

— Քաղաքապետութեան վիճակագրութենց տնօրէն Տանիլ պէյ՝ որ Ախթերը, Միտիա եւ Իյէէ Սաա գացած էր՝ տեղւոյն ժողովուրդէն կարօտ եղողները որոշելու եւ տնոնց մէկ ցանկը պատրաստելու, իր պաշտօնը աւարտած ըլլալով, երէկ կ. Պոլիս դարձաւ։

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆՆԵՐԸ.— Մանուչուեցաւ ամէն կողմ որ կառավարական պաշտօնեաները Բամազան ամսուն իրենց պաշտօնատեղիները գնալուն որոշեալ ժամուն եւ իրիկուան ժամ 10 ½ ին մեկնին։ Հակառակը գործողներուն նրկամամբ օրէնքին արժանադրութիւնները պիտի գործադրուին։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ Բամազան ամիսը ուրբաթ օրէն սկսեր է, վասն զի լուսնոյ մահիկը հինգշաբթի իրիկուն տեսնուեր է։

ՆՈՒՐԻ ՓԱՇԱ. — Երկրորդ սենեկապետ Նուրի փաշա, որ քանի մը օրէի վեր հիւանդ էր, սաբաթի ետեր ըլլալով, ուրբաթ օրը կայս. Պալատ գնաց եւ հիւանդութենը մէջ ցոյց տրուած կայս. հոգածութեան համար երախտագիտութիւն մատուցց։

ԳՈՆԵԱՑԻ նոր կուսակալ Ֆահիզ պէյ, չաբաթ օրը, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Պարքոսին, ներքին գործոց նախարարին եւ Պարքական խորհրդականին հետ։

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ մզկիթին նորոգութեան պատուն Արիֆ անուն գործաւորի մը մատները տատղներու տակ մնացած ու ճմլուած ըլլալով, հիւանդանոց տարուած ու մատները կտրուած են վիրաբուժական գործողութեամբ։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց կենսաթոշակ մը յատկացնել այդ անձին։

ՀԱՑՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ դիծին համար գնուելիք երեք նոր չոգենաւերու չինութիւնը, ներկայացուած ծրագրին համաձայն, պիտի յանձնարարուի Անատոլի երկաթուղիի Ընկերութեան կողմէ ցոյց տրուելիք գործարանին։ Այդ առթիւ հրամանագիր խնդրուեցաւ ձեռնտա պաշտօնարանէն։

ԴԱՍԱԿԱՆ նախարարութիւնը, կ'ըսէ Թզամ, տրամանց Լրդբում նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազը դատաստանի ենթարկել Բրդի գաւառակին նախ ու նախնական դատարանին նախագահ Բահմի էֆ.ն, հարցքննիչ դատաւորի օգնական Սաիֆ էֆ.ն եւ ընդհանուր դատաւորի օգնականի փոխանորդ գոմիսէր Իսմիլ էֆ.ն որոնց իրենց պաշտօնավարութեան մէջ զեղծումներ գործած են։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՆԸ.— Քանթրիպի (Բէսրիկ) մատաղլիսը, կրսէ Մոնիթէօր, ծանոյց Ցունաց Պատրիարքին թէ նոյն թեմին քահանաներու գիւղերու ժողովուրդները պուլկարական եւ կեղեցիին յունական եկեղեցիին գրկը վերադարձեր են։

—Ցունաց Պատրիարքական Փոխանորդը, չաբաթ առտու, այցելութիւն տուաւ Սերպիոյ դեսպան Պ. Սիմիչի։

—Երուսաղէմի, Ռուսիոյ, Ցունաստանի, Ռումանիոյ, Սերպիոյ եւ Սեւ Լեռան ինքնագլուխ Եկեղեցիներու պատասխանները Ցունաց Ս. Պատրիարքին այն չրջաբերականին համար, որով քանի մը առաջարկութիւններ ըրած էր Օ.թոռը Եկեղեցիներու միջեւ եղած յարաբերութեանց, քրիստոնեայ Եկեղեցիին երկու մեծ հիւղերուն միացմանը եւ Ցունական տօմարին նկատմամբ, Ֆէնէրի Պատրիարքարանին Սինոդին յանձնուեցաւ։ Նախապէս չէ Աղեքսանդրիոյ պատրիարքութեան պատասխանը։ Սինոդը իր մատաւոր նիստերէն մէկին մէջ նկատողութեան պիտի առնէ այդ պատասխանները։

ԹՈՒՐԲ

հանգաց մէջ հանրային առողջապահութիւնը պահպանելու համար թաղապետական բժիշկները իսկոյն ղրկուին՝ հիւանդութիւն ծագած տեղերը եւ հարկ եղած միջոցները ձեռք առնեն։ Այդ մասին թերացող թաղապետական բժիշկները խիստ պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։ Մանուշակեան միանգամայն պէտք եղած տեղը որ թաղապետական բժիշկ չեղած տեղերը բժիշկներ ղրկուին։

—Աղեքսանդրիայէն առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հոկտ. 31էն ի վեր Եգիպտոսի մէջ ժանտախտ դէպք ու մահ չէ պատահած։

—Նոյեմ. 1էն 7 կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 198, որոնց 115ը՝ իսլամ (57 այր, 58 կին) 65ը՝ քրիստոնեայ (34 այր, 31 կին) եւ 18ը՝ հրեայ (9 այր, 9 կին)։

—Հալէպէն, Դամասկոսէն ու Պիրէճիկէն կը հեռագրին երէկուան թուականով թէ հանրային առողջապահական կացութիւնը գոհացուցիչ է այդ քաղաքներուն մէջ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ որոշմամբ ծանուցուեցաւ պէտք եղած տեղերը թէ երբ փողոցները լայնցնելու կամ ուղղութիւնը կանոնաւորելու համար հարկ ըլլայ չենք մը գնել, ատոնց գիները կատարեալ արդարութեամբ սահմանուին եւ բողոքներու պատճառ չտրուի. նաեւ որոշուած գինն ալ ժամանակին վճարուի տէրերուն։

ՊԱՇ ԲԱԼԷԷՆ կը գրեն թէ ձմեռը ըսկսած է եւ ձիւն կը տեղայ։

—Կիւմիւշխանէի կողմն ալ ձիւն տեղացած է։

ԱՇՏԸԼԻՆ նահանգին ամերիկեան արթասունկերու տնկարանները քննելու պաշտօն ունեցող նոյն նահանգին երկրագործական քննիչ Զաքարեան էֆ. եւ երկրագործական նախարարութեան քրնինիչներէն Սուրէնեան Վահան պէյ ու Լէպիպ պէյ Սէյմիքէօյի, Ուրլայի եւ Մանիսայի ֆնկարանները այցելելէ ետքը, որթալուսիճէ վարակեալ տեղերն ալ տէջէ պիտի անցնին։

ԹՈՓԽԱՆԷԻ մէջ արճարան մը բնակող Պամպէյեի Բահէթուլլան անուն անձ մը որ քանի մը օր առաջ կ. Պոլիս եկած էր, ունեցած տասնրհինգ ոսկին գողցուց եւ առանց ստակի մնաց։ Ակէ յուսահատելով, երէկ, նոյն արճարանին մէջ ինքզինքը փոչէն ծանրապէս վիրաւորեց դաշոյնով։ Վիճակը ծանր ըլլալով, հիւանդանոց տարուեցաւ։

ԷՍԿԻՇԷՀԻՐԻ ՀՐԴԵՀԸ

Նորագոյն տեղեկութիւններ. —Վնասուած եկեղերը ու անոնց տեղերը.— Ապահովագրական Ընկերութիւնները. — Նպաստամատոյց յանձնաժողով. — Անատոլիի երկաթուղի։

Էսկիշէհրի մեծ հրդեհին նկատմամբ, զոր ծանուցինք շաբաթ օրուան մեր թիւով, հետեւեալ նոր տեղեկութիւնները առնուած են.

Հրդեհը շաբաթ գիշեր ժամ 4ին սկսեր է Գարանլըքը չուկայի մէջ Պէօյիւք խանէն եւ երկու թեւ բաժնուելով, մէկը յառաջացեր է դէպ ի չուկային մզկիթը եւ միւսն ալ դէպ ի Պէօրէքչիլէր։ Այրեր են Գարալը չուկան, սակերիչներու եւ կօշկակարներու չուկան, Թազ Բազարը, Ճունաց եկեղեցի մը, Պէօյիւք խանը, Տիլսիզոշլը խանը եւ Զէյրեան խանը ամբողջովին։ Այրած չենքերուն թիւն է՝ մէկ մզկիթ, ինը խան, երեք փուռ, հինգ տուն եւ երեք հարիւր տասերեք փայտէն խանութներ։ Հրդեհին սկզբնապատճառին համար քննութիւն կը կատարուի։ Այրած հինգ տուներու բնակիչները ուրիշ տուներ պատսպարուեր են։ Արիֆիէի եւ յունարնակ թաղերն ալ մասամբ այրեր են։ Հրդեհը որ ուրաթ գիշեր ժամ 4ին սկսած էր, շաբաթ ցորեկ ժամ 3ին կարելի եղեր է մարել, որով առաւերեք ժամ տեւեր է։

—Էսկիշէհրի դայմադամ Մուսթաֆա Խալուսի էֆ., ուրիշ պաշտօնեաներ, ոստիկաններ՝ թաղապետական եւ ուրիշ կողմհաններով հրդեհին վայրը փութացեր եւ ամէն ջանք ըներ են հրդեհին ընթացքը շուտով կասեցնելու համար, սակայն կարելի չէ եղեր անմիջական բան մը ընել, վասն զի կրակը սկսած խանը Գարանլըքը չուկային ճիշդ մէջտեղն էր, խանութները փայտէն, հին ու խիտ առ խիտ էին եւ չուկային փէղոցներն ալ նեղ, որով կրակը շուտով տարածուեր է ամէն կողմ։ Ակէ դառ Բամպաղան առթիւ խանութներուն մէջ մեծաքանակ իւղ, պենիր եւայլն դտնուելով կրակին աւելի արծարծուելուն պատճառ եղեր են։ Թաղապետութեան նոր գնած չորս ջրհանները եւ ուրիշ ջրհաններ ժամանակին տարուեր են հրդեհին վայրը, սակայն կարելի չէ եղեր ներս մտնել, վասն զի ամէն կողմ կայրէր, նաեւ չուկան որ թիւնէլի պէս է, մութ, բոլոր ու բոցերով լեցուած էր։

—Այրած չուկաները Էսկիշէհրի վաճառականներուն եւ արհեստաւորներուն առեւտուրի կեդրոնն էին, մանաւանդ Գարանլըքը չուկան, ուր կը դտնուէին տեղւոյն հարուստներուն եւ առաջնակարգ արհեստաւորներուն խանութները։ Այդ չուկային մէջ մինչեւ երկու հազար ոսկիի ապրանք պարունակող բազմաթիւ խանութներ կային։ Գլխաւորապէս այրած են Հաֆըզ Էօմէր, Հաճի Պէքիր, Հաճի Արիֆլէր, Հասան, Հաճի Գառիբ, Մուսթաֆա, Զէյքերիա, Հաճի Քէրիմ Օսման ու Պաղճանճրօղլը Եոքի էֆ.ներու մանիֆաթուրայի խանութները։ Նաեւ Հաճի Ապուբրահման, Հասան ու Իսմայիլ էֆ.ներու նպարեղէնի խանութները ու Հաճի Նիազի էֆ.ի հանդերձի վաճառատունը եւ Գարամանլայի չուխայի գործարանին մասնաճիւղը։ Դարանլըքի չուխայի արհեստաւորներուն մեծ մասը իսլամ են։ Երկաթի, արմտիքի ու մանիֆաթուրայի վաճառականներէն Քէչեճեան, Անէչմեան, Ճէօրճեան եւ Մոլլավաք էֆ.ներու վաճառատուներն ալ բոլորովին այրած են։

—Այրած խանութներէն մէկ քանին ապահովագրուած են։ Ինչպէս ծանուցինք Պալքան Ընկերութիւնը 2000 ոսկի վնասուած է։ Միւս Ընկերութիւններէն Իւնիոնի վնասն է 1120 ոսկի։ Լանքաշիր՝ 300։ Կան նաեւ Օսմ. ապահովագրական Ընկերութիւնը եւ ուրիշներ։

—Պրուսայի կուսակալը, որուն հեռագրուած էր այդ հրդեհը, հեռագրեց Էսկիշէհրի գայմադամին՝ հրկիզեալներուն ամէն օգնութիւն ընել եւ հրդեհին պատճառը տաւելցնելով տեղեկագրել։

—Եպարքոսական հրամանով ծանուցուեցաւ Բէօթճէայի կառավարիչ Ֆուատ փաշայի փութով Էսկիշէհր երթալ՝ հրդեհին նկատմամբ քննութիւն կատարելու, վնասուածներուն օգնելու, առեւտրական գործառնութեանց շարունակութիւնը ապահովելու եւ այրած չենքերուն վերաշինութիւնը փութացնելու համար։

—Էսկիշէհրի մէջ գայմադամէն, նախպէն, եւ Իսթբէի ժողովին անդամներէն յանձնաժողով մը կազմուած է՝ հրդեհէն վնասուողներուն օգնելու, վաճառականներուն կրած վնասին քանակութիւնը ճշդելու եւ առանց մէջ կոչուա եղողներուն օգնելու համար։

—Էսկիշէհր մթերանոց մը է Անատոլէն Կ. Պոլիս ղրկուած արմտիքներու համար. նաեւ առեւտրական կեդրոն մը Կ. Պոլսէն Անատոլը ղրկուած ղանդան ապրանքներու համար։ Այդ պատճառով հրդեհը մեծ վնաս հասուցած է արմտիներու եւ ուրիշ ապրանքներու։ Իգտամ յոյս կը յայտնէ թէ «պոնօի» տէրերը թէ՛ նոր պայմանաժամ կուտան եւ թէ յարմար պայմաններով ապրանք կը ղրկեն՝ օգնելու համար մնասուած վաճառականներուն։

—Էսկիշէհրի կայսրանին պետը հրդեհը իսկոյն հեռագրեց Անատոլէի երկաթուղիի Ընկերութեան որ իսկոյն հեռագրեց Պիլէճիկի ու Աֆիոն Գարահիսարի կայարաններուն՝ մասնաւոր կառախումբերով ջրհաններ եւ ջրհանկիրներ ղրկել հրդեհին վայրը։ Նաեւ հեռագրեց Էսկիշէհրի կայարանապետին՝ ամէն օգնութիւն հասցնել։ Այդ միջոցները գլխաւոր պատճառը եղան քաղաքին մեծ մասին ազատուելուն։ Հարկ է շնորհաւորել Անատոլէի երկաթուղիի Ընկերութիւնը որ իր գիծերուն անցած տեղերուն համար միշտ հոգածու կը դտնուի, եւ այս անգամ ալ իր հասցուցած շտապիչի օգնութիւններովը Էսկիշէհրը ազատած է աւելի մեծ աղէտէ մը։ Այդ գիծերուն երկու կողմի քաղաքները ամառնային դանդան միջոցներով ալ կ'օգտուին նոյն Ընկերութեան թանկագին ազկցութիւններէն։

— Պալքան ապահովագրական Ընկերութեան գլխաւոր պաշտօնեաներէն Պ. Բոլ Գալէմքեար, վաղը Էսկիշէհր կ'ուղեւորի՝ Ընկերութեան վերջին հրդեհին ուսնեցած վնասը կարգադրելու համար։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎՃՌՈՒԹԻՒՆ

Բումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն 203րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի 18/1 դեկտեմբեր 1903, ճիշդ կէսօրին, Օսմ. Հանր. Պարքի կեդրոնատեղիին մէջ, հրապարակաւ եւ Օսմ. Կայս. Պանքային ազկցութեամբ։

3—4

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ.

ՄԻԱՑՈՒՄ ՕՍՄ. ՓՈՓՈԽԵԱԼ ՊԱՐՏՔԻ

Երկաթուղիի պարտաթուղթերու կէսրճի թերթին անջատումը

Օսմ. Կայս. Պանքան, Ղալաթիոյ մէջ, սովորական ամէն օր պիտի ընդունի, բաց ի ուրբաթէ, ժամ 10 էն մինչեւ իրիկուան ժամ 3, իրեն ներկայացուելիք երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կարմրի թերթին անջատման եւ երկու ֆր. փոխարժէքին գանձման համար։ Այդ պարտաթուղթերուն հետ պէտք է ներկայացուին թուագրեալ պարտրոններ, կրկին օրինակ եւ կարելի եղած ճշդութեամբ պատրաստուած։ Անրնթունելի կամ ուրբուած ու նորէն գրուած թուանշաններ պարունակող պարտրոնները պիտի մերժուին։ Պարտրոնները պէտք է թուական ու ննան եւ օրինաւոր կերպով ստորագրուած ըլլան։ Հասցէին հետ պէտք է պարունակեն նաեւ ներկայացնողին անունը ու մականունը։ Պանքան ներկայացնողներուն արտադրութեանը տակ կը դնէ պարտրոյի օրինակներ։ Պաշտօնեաները պիտի պատասխանեն պարտրոն, երբ ներկայացնողը կարող չըլլայ։ Պարտաթուղթերու յանձնումին փոխարէն պանքան անուանական ստացագիր մը պիտի տայ՝ ցոյց տուող այն պայմանաժամը որու միջոցին Պանքան պիտի կատարէ ներքին գործողութիւնները ու ճշդումը։ Այդ ճշդումը կատարուելէ յետոյ իրենց ակերեան սովորական պայմաններով ետ պիտի տրուին այն պարտաթուղթերը որոնք վիճակահանութենէ չահած են եւ կամ անվաւեր։ Որոշուած պայմանաժամը աւարտելէն ետքը Պանքան այդ ստացագիրները ներկայացնողներուն տրամադրութեանը տակ պիտի դնէ երկաթուղիի պարտաթուղթերը՝ կարմրի թերթը անջատուած, ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր պարտաթուղթի համար երկու ֆր.ի փոխարժէքը։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մուշի մեր Թղթակիցը կը գրէ մեզ հոկտ. 28 թուականով, թէ Վիճակին Պարտ. Փոխանորդ Տ. Դնէլ Ծ. Վրդ. որ հոկտ. 20ի շաբաթ իրիկունը իջեւան ըրած էր Մատնավանք, յաջորդ օրը, կիրակի, քաղաք ժամաներ է։ Զինքը դիմաւորելու գացած էին՝ առաջն. փոխանորդին հետ՝ տեղւոյն կրօն. եւ Քաղ. ժողովոց անդամներէ ոմանք եւ բազմաթիւ ժողովուրդ։ Առաջնորդարանի փողոցը լեցուած էր հետաքրքիրներով եւ դպրոցական տաներ կը սպասէին իրենց ուսուցիչներուն եւ Առաջնորդարանի քարտուղարին հետ։ Ժամ 9ին կը հասնի Տ. Դնէլ Ծ. Վրդ. եւ Ս. Առաքելոց ծերունի վանահայր Տ. Յովհաննէս Ծ. Վրդ.ի եւ Ս. Կարապետի վանահայր, փոխանորդ Տ. Վարդան Ծ. Վրդ.ի հետ ողջագուրուելով, Առաջնորդարան ելլելով, կ'ընդունի ժողովականներու բարեգալուստի այցելութիւնները։

Տ. Դնէլ Ծ. Վրդ. իմանալով որ նահանգին կուսակալ պէյը որ ժամանակէ մը հետէ Մուշ կը դտնուէր՝ կը պատրաստուի մեկնելու, երկուշաբթի օրը փութացեր է այցելութեան երթալ Ն. Վսեմութեան եւ սիրալիր ընդունելութիւն մը դտեր է։

—Պալաթի Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցւոյ ծանախմբութեան առթիւ, Ս. Պարտիարքը երէկ առաւօտ պատարագեց նոյն եկեղեցւոյն մէջ, ի ներկայութեան հաւատացեալց բազմութեան, որոնք եկած էին մայրաքաղաքիս զանազան թաղերէն։ Պատարագին կը սպասաւորէին Տ. Տաճատ, Տ. Սմբատ, Տ. Տիրայր, Տ. Եղբայր վրդ.ները եւ քահանաներ։ Ս. Պարտիարքը ընծան առնելով առաքելական սա խօսքը, «Գոհացարաք յամենայն ժամ, վասն ամենայնի՝ յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի՝ Հօրն եւ Աստուծոյ», աղօթքի կարեւորութեան վրայ ծանրացաւ, եւ Աստուծոյ գութն ու կարեկցութիւնը մասնաւոր ընելով, գեղեցիկ օրինակներով պատկերացուց հօր մը գութն ու կարեկցութիւնը։ Ն. Սրբազնութիւնը ժողովրդական սեռով մը յորդոր կարդաց Աստուծոյ ապաւինիլ եւ յաւիտենական կեանքի ներծութիւնին ու բացատրութիւնն ալ մասնաւոր ընելով, ծանրացաւ զերեզմաններու նուիրականութեան վրայ, եւ մասնաւորելով ուրախութեամբ եւ զոհաբերեամբ յիշեց Թաղին (Խարբէ Դարու) գերեզմանատան որմնափակումը, շնորհիւ Թաղ. Խորհուրդի եւ Թաղեցւոց աշխատութեան։ Ի վերջոյ իր օրհնութիւնները առաւ ժողովուրդին եւ սրտագին մաղթանքներ ըրաւ Վեհ. կայսեր արեւշատութեանը համար, յիշելով այն բոլոր եկեղեցական ու հանրային շնորհները զորս հայ ժողովուրդը կը վայելէ ընդ հովանեաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Պատարագէն ետքը, սրուն ներկայ դտնուեցան նաեւ քանի մը յոյն եկեղեցականներ, Ս. Պարտիարքը առաջնորդուեցաւ քարոզչին սենեակը, ուր ներկայացան Թաղային զանազան մարմիններ, Դպրաց Դաս, Աղքատախնամ եւայլն եւ դպրոցական աշակերտները Վեհ. կայսեր ձօնուած երգեր երգեցին։ Մէջտեղ մը տրուեցաւ ի պատիւ Ն. Սրբազնութեան։ Սեղանին վրայ, բաժակաճառեր արտասանուեցան եւ բարեմաղթութիւններ եղան Ն. Կ. Վեհափառութեան կենացը։ Ի պատասխանի իրեն ուղղուած շնորհակալութեանց եւ Պատրիարքական եօթեմեակը բոլորելուն առթիւ եղած շնորհաւորութեանց, Ս. Պարտիարքը օրհնելի շնորհակալութիւններ յայտնեց եւ քաղաքական խօսքեր ուղղեց որդի Թաղ. Խորհուրդին արդիւնաւոր ջանքերուն համար. նոյնպէս իր դոհունակութիւնը յայտնեց Թաղին վարժարանին նպաստամատ, ուր այցելած էր շաբաթ իրիկուն։

— Մինչեւ հիմա Երուսաղէմ հասնող ուխտաւորներու թիւը յիսունէ աւելի չէ. ուրիշ տարիներ ալ այս միջոցներուն սակէ աւելի ուխտաւոր չէ եղած արդէն. սակայն հեղհեղէ կ'աւելնայ ասոնց թիւը։

— Ս. Էջմիածնայ Ճնմարանին մէջ հինգ տարի ուսանողական ընթացքը կատարելէ ետքը Պոլիս վերադարձաւ բնիկ Դարբզիլցի Լեւոն սարկաւագ Ճէլիտեան, որ Ս. Հայրապետին հրամանով Արմաշ պիտի երթայ հոն վարդապետ ձեռնադրուելու համար։

— Քաղ. ժողովոյ նախագահ Վեհմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, շաբաթ օրը իր անուան ծանախմբութեան առթիւ ընդունեց Վարչութեան անդամներու եւ բազմաթիւ ծանօթ անձնաւորութիւններու շնորհաւորութիւնները։

— Ուսումնական Խորհուրդը նախաձեռնութեամբ իր Առենապետին՝ Տոքթ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեանի՝ նկատելով որ Պատրիարքարանի կողմէ առաջին Ուսումնական Խորհուրդին հաստատման յինամակը կը լրանայ այս տարի, պատշաճ դատեր է մասնաւոր յիշատակութիւն մը կատարել եւ իր այս փափագը հաղորդեր է Ս. Պատրիարքին։

—Գահուութեամբ կ'ողջունենք Մանզումեի էֆֆեար օրթերթին վերբերումը, այս առաւօտէն։ Մանզումէ կը շարունակէ իր հրատարակութիւնը նոյն խմբագրական մարմնով, նոյն աշխատակիցներով եւ նոյն ուղղութեամբ զոր ունեցաւ յարմէ հետէ՝ իր Տէրն ու Տնօրէնն է Յովհաննէս էֆ. Ֆէրիա Գայսէրեան եւ խմբագրութեան գլուխը կը դտնուի Բասիմ։

—Գումգաբուի դուրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյ քարոզիչ Սրբազանը երէկ նոյն եկեղեցւոյ մէջ քահանայ ձեռնադրեց Դարաց Դասի անդամներէն տիրացու Աղեքսանդր Զենոբեանը զոր կոչեց Տ. Վաչագ։

—Ս. Պատրիարքը շաբաթ օրը շնորհաւորական այցեւոյտ ընդունեց Վեհմ. Մինքայէլ էֆ. Մոմիկեանի, Միքայէլ էֆ. Յակոբեանի, Գաբրիէլ էֆ. Գաբրիէլեանի եւ Միքայէլ էֆ. Կիւլպանեանի որոնց անուան ծանախմբութիւնն էր։

—Բարձրագ էֆ. Թէլեան զբաղած է պատրաստելու Երուսաղէմի մէջ իր կատարած պատուիրակի եւ բանագնացի պաշտօնին տեղեկագիրը, զոր պիտի մատուցանէ Խաւն Ժողովոյ յաջորդիկ նիստին։ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը երկու լուսանկար յանձնած է Թէլեան էֆ.ի, մէկը իրեն եւ միւսը կարապետ էֆ. Խաչատուրեանի համար։

—Տնտես. Խորհրդոյ սերբաթի օրուան նստին մէջ հետեւեալ անօրինութիւններն եղան։—1. Խորհուրդը լրագրական հրատարակութիւնէ մը տեղեկանալով որ Թիւրքպոլսի եկեղեցւոյ սեպհական մէկ Յայսմատուրքը որ 400 տարուան հնութիւն մըն է եղեր, Լէնտոնի միւզէանին ծախուած է 15 անգլ. ոսկիի փոխարէն, այս վաճառումը կրօնական եւ նիւթական տեսակէտներով անպատեհ նկատեց եւ որոշեց խնդրել Ս. Պատրիարքէն որ եթէ Ազգ. Վարչութեան հաւանութիւնը չէ առնուած, հաճի ի բացատրութիւն հրաւիրել վիճակին Առաջնորդարանը, ինչպէս նաեւ բոլոր դաւառական առաջնորդութեանց հրահանգ տալ, որպէս զի առանց կեդրոնի գիտութեան եւ հաւանութեան ոեւէ հնութիւն չվաճառուի։ 2. Բերայի Թաղ. Խորհուրդը արտօնութիւն խնդրած էր մանիլ նկատելով վաճառիլու եկեղեցւոյն վագֆներէն Բերա Գամէր Խաթուն Թաղ. Դրրոնվուլա փողոց թիւ 28 տուն՝, մէջ բերելով նոյն տունին սեպհականատերը 7 տարիներէ ի վեր Պոլսէն մեկնած եւ ո՛ւր գտնուիլն անյայտ ըլլալը։ Խորհուրդը նկատելով որ ո եւ է վագֆ կալուած չի կրնար մանիլ նկատուիլ ցորչափ անոր տիրոջ անդամակ մեռած ըլլալը պաշտօնապէս չհաստատուի, այս մասին իր տեսութիւնները պարզեց եւ որոշեց յայտագրել Ս. Պատրիարքին։ 3. Սամաթիոյ Աղքատախնամի Նախագահ Տնօրէն Խորհրդոյ պաշտօնավարութեան հաշիւները՝ սկսեալ 1901 դեկտ.է ցվերջ նոյ.ի 1902 տարւոյ, Խորհրդոյ մատուցուած էին ի քննութիւն։ Խորհուրդը որոշեց կատարել նոյն հաշուոց կանոնական քննութիւնը եւ յանձնեց համարակալութեան նախագահութիւնը։ 4.—Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը արտօնութիւն խնդրած էր գնոյ առնելու Սելամիոյ ճամբէն գտնուած խանութի եւ գետնի 6էն 1 բաժինը, յայտնելով թէ միւս հինգ բաժիններն արդէն եկեղեցւոյ սեպհականութիւնն են։ Խորհուրդը ընդունելի նկատեց ներկայացեալ առաջարկութիւնը, եւ որոշեց առ.ի հարկ եղած արտօնութիւնը։ 5.—Եէնիգաւուի Թաղ. Խորհրդոյ մէկ գրոյն վրայ, Խորհուրդը արտօնեց յանուն եկեղեցւոյ փոխանցումը Տէլիրմէն փողոցի թիւ 44 կէս տան որ անպայման կերպով նուիրատուութիւն մըն էր նոյն եկեղեցւոյ։ 6. —Խորհուրդը որոշեց իր յաջորդ նստին հրաւիրել Պօյաճըգիւղի եւ Պալաթի եկեղեցիներուն Թաղ. Խորհուրդները, նոյն եկեղեցիներուն վերաբերեալ ինչ ինչ խնդրոց վրայ բանակցելու համար։

ԱՆԳԻՐԸ

Կ'ուղէք վարդավառ ապրիլ եւ վարդերես զուարակ ունենալ, կարդացէք նոր հրատարակուած Անգիր Դպրոցին Բ. հատորի Մրդ տարոր, եւ ցնծացէք վասն վարդապետի 25 դրուշ։

Գրատուն Պաղտատլեան

Սուլթան-Համամ, թիւ 14

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԵՂԻՆՈՒԹԻՒՆՈՒԹԻՒՆ)

ՓԼՈՒՇԷՆԳՈՒՐԿ, 22 Նոյեմ.—Այսօր կազմուեցաւ նոր կուսակցութիւն մը որուն անունն է Պանֆիլի կուսակցութիւն։ Պ. Պանֆիլ, նախկին նախարարապետը, յարգարիւ ճառ մը խօսելով յայտարարեց թէ Հունգարիոյ համար անհրաժեշտ է անտեսական ինքնօրինութիւն, ելմտական անկախութիւնն եւ մաքսային ինքնօրինութիւն։

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Այսօր հրատարակուած բժշկական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ կայսրուհին, այս դիշեր, ընդմիջումով քնացած է։ Երէկ իրիկուն ջերմութիւնն էր 37.6։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ՐՈՒԻԶ, 22 Նոյեմ.—Իտալիոյ թագաւորը ու թագուհին նորէն Ֆրանսայէն անցան։ Շէրպուրի մէջ ողջունուեցան իշխանութեանց կողմէ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Աւստրիոյ կայսրը եւ Ցուսնատանի թագաւորը երկար տեսակցութիւն մը ունեցան չատ սիրալիր կերպով։

ԲԷՇԹԱ. — Հունգարիոյ նախարարապետ Թիցա կոմսը, Պ. Ֆոն Բէրպէրի յայտարարութեանց պատասխանելով, ազդաբերեց թէ Հունգարիա ներքնապէս անկախ է։ Երեսփ. Ժողովը մեծ խանդավառութեամբ ծափահարեց նախարարապետին այդ խօսքերը։

ՀՌՈՄ. — Պաշտօնական շրջանակներ բոլոր մէջ կ'ըսուի թէ Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Իտալիոյ մէջ եւ իրաւարարական դաշնադրութիւն մը կը պատրաստուի։

ԲԵՆԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ռուսիոյ կայսրուհին վիճակը հետզհետէ կը բարւոքի։

— Ռուս կառավարութիւնը ճանչցաւ Բանամայի նոր կառավարութիւնը։

ՊԼԻԼԻՆ. — Վիլհէլմ կայսրը կատարելապէս ապաքինելով անձամբ պիտի բանայ Խորհրդարանը՝ դեկտ. 3ին։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Այսօրուընէ սկսեալ միացեալ պարտաթուղթերու վրայ գործառնութիւններ կըլլայ սակարանին մէջ.

ՓԱԿՈՒՄ 8 Նոյեմբեր

Օսմ. Թանսիլիտ Մեռելի Գ.	Ս. Ա.	25	16
Ամէնէն բարձր գին	»	25	18
Ամէնէն վար գին	»	25	15 1/2
Բումէլիի Երկաթուղի զոյ.	ֆր.	137	37
Ամէնէն բարձր գին	»	137	62
Ամէնէն վար գին	»	136	62

ԲԱՑՈՒՄ 10 Նոյեմբեր

Օսմ. Թանսիլիտ Միացեալ	Գ. Գ.	94	20
Բումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	137	25
Շիրքէթի Խայրիէ		30	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական պանքա		484	—
Տէբբաղ		256	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	62
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	02 1/2
» ժուխանաս		1	65
» պարտաճուղթ		494	—
Թարափ Գ. Գոլոյ		500	—
Գրանսվալ		105	—
Գրէյտ Ֆոնսիէ Էմիրսէն		365	—
ավրէոմ		72	50
Անատոլլի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	—
« պարտաճուղթ	«	512	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լէտտան 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	05
Թարիզ » »	ֆր.	22	07 1/2
» » » չէք	»	—	—
Գերլին անտոկոս չէք	մարկ	18	75
Վիէննա չէք	ֆիորր.	21	95

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Ֆրանսոց	Ղրշ.	27	03 1/2
Անգլիական ոսկի	»	109	35
Շոլ էմբէրիալ	»	89	30
Քրիմլից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	32
Գերմանիք	»	—	—
Բուլգի Ռգնգարամ	Ս. Ա.	8	65

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Նոյեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	88	81
Միացեալ պարաք) բ. գ	87	—
զրգ.	87	—
Օսմանեան Պանքա	12	75
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	50
» Մոնոբոլ	44	50
Գուլկարական 1888	94	—
Իճիրքսէն իւնիֆէյէ	104	75
Օսմինիա	105	—
Թրանսվալ	4	28
Այտին երկաթուղի	15	—
Փոխանակագիր	25	37 1/2

ԲԱՐԻԶ, 21 Նոյեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		97	95
Միացեալ պարտաճուղթ) բաց. Ղրշ.		98	10
զրգ. »		98	10
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	536	—
Օսմանիէ	»	—	—
Բումէլի երկաթուղի	»	140	50
Սմմ. մաքսատուն	»	461	—
Սմմ Ռէժի	»	276	—
Սրբոյն Գրիգոր Թլուրը 4 %	»	505	—
Բռէյտ Լիմիթ	»	1121	—
Իտալական Ռանթ	»	103	80
Նպանթական արտարին	»	90	30
Թրանսվալ	»	108	50
Զէջ Լոնտոնի վրայ	»	25	135
Դրամագիր	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 21 Նոյեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	50
Բումէլի երկաթուղի	»	142	25
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 21 Նոյեմբեր

Ռուսպլը	ֆր.	—	—
Բումէլի երկաթուղի	»	145	—
Անատ. երկթ. պարտաճուղթ	»	102	90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	240

ՊՐԻՍԼԷ, 21 Նոյեմբեր

Միացեալ պարտք		87	18
Բումէլի երկաթուղի		138	50

Գ. ԳԱՐԱԿԷՕՉՕՖ

Վանառատուն լուսանկարչական պիտոյից

Կալաթա, Վօյոդա խան, թիւ 65

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ յաճախորդացս թէ, այս անդամ յաճախորդներուս պահանջքին ու ճաշակին գոհացում տալու նպատակաւ, վերջին նորաձեւութեանց համեմատ, վաճառատունս կը գտնուին Kodakներ, Trépied, ավ ամէն մեծութեամբ լուսանկարչական գործիքներ։ Lumièreի, Youglaի եւ Grieshaperի լաւագոյն ըլլալներէն զատ կը գտնուին նաեւ սոյն տուներուն պիթոտիի եւ պրոմիւրի զգայուն թուղթերը, ամերիկեան aluminium Stéréoscopeներ պատկերներով, եւրոպական եւ տեղական ամէն քարթ-բոսթներ եւայլն եւայլն։

Գիները խիստ դիւրամատչելի

Գաւառներէ յանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով եւ խնամքով։

ՏՈՔԹ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

Շատ տարիներ յաջողութեամբ բժշկութիւն ըրած եւ մեծ փորձառութիւն ստացած ըլլալով, այս անգամ Իզմիր հաստատուած է։ Կը բնակի Հայոց թաղին մէջ, մեծ փողոց, թիւ 43 տունը։ Խնամքով կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ կը կատարէ վիրաբուժական ու մանկաբարձական գործողութիւններ։ Ամէն օր ձրիապէս կը դարմանէ աղքատները, ինչպէս նաեւ ուրբաթ կէս օրէ վերջ դիմող բոլոր հիւանդները։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Առաջին նուագանդեսը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ նոյեմբեր 30ի երկուշաբթի իրիկուն, ժամը 9 1/4ին, Ռենիսանսէզի սրահին մէջ։ Աւարտիկ յայտագիրը.—

ՊԼԷՌՎԷՆ

Սեմֆոնի ԱԵ իւբ մինեոր

ՄՕՅՍԱՐԹ

Տոն Ժուան, բուբ թէնոր

ՎԱԿՆԵՐ

Լը վիսօ Ֆանթօմ, ուվէրթիւր

ՎԱԿՆԵՐ

Ոփեռնի

Ա. ԹՕՄԱ

Ա. Լ'Օթօն

ՄԷՆՏԷԼՍՈՆ

Բ. Ռոմանս

ՊԻԶԼ

Ժէօ տ'Անճիան

3—3

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄԱՆԱՐՈՑԹ

326 ՄԵՏ-ՓՈՂՈՑ ԳԵՐԱ 328

ԵԱՆԻ ԳՈՐԵԳՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՑԱՐԸ

(Գիր Քարտէզներ գծել)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դի

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
10,000,000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Զալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ Ճամբան Թ. 347

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Աւալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էսքիշեհիր, Իզմիր, Պաղտատ, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Գահիրէ, Մէրսին, Մերսինի, Ուշաք, Բորդ-Սայիտ, Սելանիկ Սամսուն, Սիվաղ, Իզմիր, Տրապիզոն։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուի (գոնթ-ուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը ղեղէ։ Թուրքիոյ եւ օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, բէջեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրինակներ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժէքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կրօնական եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, ակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Պանքան հետեւեալ պայմաններով եւ տոկոսներով դրամ պահեստի կ'ընդունի.—

2 տարի պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 100ին 3 ու կէս տոկոս կուտայ. մէկ տարի պայմանաժամով պահեստի համար՝ տարեկան 100ին երեք։ 6 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տարեկան 2 առ հարիւր, 3 ամիս պայմանաժամով պահեստի համար տասնեկան $1^1/_2$ առ հարիւր։

Պոլսոյ գործակալութիւնը վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները կը ստանձնէ, եւ ասկէ զատ ապրանքներու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ եւ գոնսիգնասիոնով եւ ազատ տեղողիթոյով ապրանքներ առնդ կ'ընդունի։

Բերայի մասնաճիւղը նմանապէս կը կատարէ Պանքային վերոյիշեալ բոլոր գործառնութիւնները (բացի ապրանքներու վրայ կատարուածներէն), եւ անմիջապէս յանձնելու պայմանաւ կը գնէ եւ կը ծախէ զանազան վիճակահանութեանց արժեթուղթեր, ինչպէս Վիլ տը Բարիի, Ռումելիի երկաթուղեաց, Հելլենական կամ Բանամայի վիճակահանութեան արժեթուղթեր եւն. եւն.։ Պոլսոյ գործակալութիւնը եւ Բերայի մասնաճիւղը կը ծախեն նաեւ Ռումելի Երկաթուղեաց արժեթուղթերու բրօմեսները եւ Օսմ. Պանքային Թուրքիոյ մէջ հաստատուած միւս բոլոր գործակալութիւններուն նման կ'ընդունին տարեկան 2% տոկոսով մինչեւ 100 օսմ. ոսկի, ընթացիկ հաշիւ բանալով։

Օսմ. Պանքան $3^1/_2$% ֆրանսական եւ 3% գերմանական Ռայխթերու փոխարէն դրամներ փոխ կուտայ, պզտիկ ընթացիկ հաշիւի դրութեամբ. յիշեալ Ռայխթերը՝ պահեստի դրեան արժեթուղթերու յատուկ տօսիէին մէջ կը պահուին։ Պահեստի դրեամներու քանակին աւելնալուն համեմատութեամբ, եղած փոխառութիւնն ալ հետդհետէ կ'աւելնայ։

ԲԱՂԴԱՏԻՈՐ ՄԱՑՐ ՄԸ

Նիհար, աղտոտուն, վատոյժ, հիւանդկոս աղաղը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թմբուլ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ ապաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր տղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱՅԻԼԻՆով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱՅԻԼԻՆը և քանի ուտէր կը դիրնար, կ'ուժգնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորկաբութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ոչ է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով և շարունակեց աճիլ ու զօրանալ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱՅԻԼԻՆով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարեկան հասան առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջառոյգ երիտասարդներ եղան։ հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱՅԻԼԻՆով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Գոնթարթի փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿԻՍ ԺԱՆՆԻ

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱՅԻԼԻՆը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարանատուներու դեղի վաճառողներուն մէջ։

1—26

ԻԻՆԻՕՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Ապահովագրական Ընկերութիւն

Հաստատեալ ի Բարիզ 1828—1829
Վանտոմի հրապարակ, թիւ 9 սեփական շէնքին մէջ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հաստատեալ վնասներ	274	Միլիոն ֆրանք
1902ին գանձուած ապահովագին	224	» »
Դրամագլուխ և պահեստ	119	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	$21^1/_2$	Միլիոն »

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1902ի վերջը հաստատեալ վնասներ	129	Միլիոն ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ 1900ին	272	»
Դրամագլուխ և պահեստ	158	» »
1902ին գանձուած ապահովագին	12	» »

Արեւելքի համար մասնաւոր ագենցոյց գոնուեալ գլխաւորապէս։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛և է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որպէս զի ինձնոյն ապահովագրողք ՁԵՐԸ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդումն (accumulation des bénéfices) ՑՈՒՐԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ գրուելնամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն
Կ. Պոլիս. Սուլթան Համամ, Բասմաժ Քաթրջը Օղլու։
Մասնաճիւղ՝ Զալաթիա. Ինայէթ խան, գործակալ Միհրան Էֆ. Դաւութեան։

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատով
Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը
(20 սէֆէր 1310)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի տարածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Թաթաւլայ Զալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի Ճամի Հաւուղը փողոց. Օսմ. Նամակատան դէմը։

Դեպ-գործակալ Պոլսոյ կողմը Գ. Ի. Զասօխ
Մարբուճճիլար, Զարչըը խան. թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՅՈԳԵՆԱՐԺ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1820ԻՆ
ՊԼԻՈՆԱՐ ԷՍԷՌՈՖԻԷ ՈՐԴԻՐ
ԱՆՈՒՇԵԱՀՈՏՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐՈՍՏՈՂ ԵՒ ԹՈՐԻՋ
ՆԻՍԱՄԻ ՄԷՋ (ՖՐԱՆՍԻՍ)

Ստորագրեալս, յիշեալ գործարանին Թուրքիոյ ներկայացուցիչ, կը ծանուցանէ դեղավաճառներուն, դեղագործներուն, ապեղեցից ըմպելիք ծախողներուն, եւն. թէ կրնայ հայթայթել առաջնակարգ էսանսներ, նախնական նիւթեր, անմրցելի գիներով։ Պլէնար էսքոֆիէ տան տիեզերական համբաւը կընայ վստահութիւն ներշնչել յաճախորդներուն։ ԱՇԻԼ ՔԱԶԷ
Թուրքիոյ ներկայացուցիչ. Սրլարզ խան, թիւ 4, Զալաթիա։

Կը ծախուի Սուիզրոս եւ Ընկ. դեղավաճառ Թէքէպաշի, Թոմեան՝ Պախչէ Գապու, եւ բոլոր դեղագործներուն քով։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՐԴԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուս փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գումարը՝ Ֆր. 1,506,000,000.
1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխառութիւնները՝ Ֆր. 84,000,000
ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000ին աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլոր շահերը։ 1901ին ապահովագրեալներ վճարուած շահաբաժիններու գումարը Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ակնկալական բոլոր մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութեանէ կը յանձնուած գոյութիւնքին աւելի անկասմանդ և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ ամենքէն է, այսու զատումն, համբարդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, ոնձառանութեան և մինչեւ իսկ պատերազմի առեն։ Տիեզերական բոլորը կ'ենդարձուած փոխառութիւններ 3 տարի ապահովագրեալ վճարելի յետոյ, առանց յետաձգ ապահովագրեալին հաշուի ասելու։ այս փոխառութեանց գումարները դուս դաս ենթակուած են բոլորին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերջերն շարունակելու առանձնաշնորհումը յետաձգեալ ապահովագիրներ 5 առ 100 տոկոսով հանելէ վճարելով. մէկ տարեկան ընելէ յետոյ իրաւունք կուտան չեղայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, ոչնչէն ոչ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ. առանց կոչուի ասելու. անվճար ստացած ապահովագիրները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պարտքեր ալ ունի. որ ազատ մէջ ցարդ գանուած պարտքերէն ամենէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասն նուիրեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն և Թուրքիոյ Ճ. ՈՒՐ. ՀՈՒՐՄՈԶ ԵՒ ԸՆԿ.
ՊԷՆԻ Գալատիայի
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս, Հուբիար խան
Վայվոտ փողոց, Վիթալիս խան
Զալաթիա

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱՄՍԹԷՐԴԱՄ
Դրամագլուխ եւ պահեստ
ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ. գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան։

Ընդհանուր գործակալ
ՖՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՈ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսքաճա փողոց թիւ 4
6—104

ՖՐԻՑ. ԼԷՅԼԱՆԴ ԵՒ ԸՆԿ.
ՅՈԳԵՆԱՐԺԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի եւ Արեւելքի միջեւ բանող օրը

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Դելիա	3500
Ռոմէնան	10500	Էմիրտին	3500
Էքսպրիան	10500	Արդա.ըն	3500
Լանքաստրիան	9000	Արմէնիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Ֆոլօճպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ամրէնան	8000	Անատոլուգիան	2500
Գասպոնիան	8000	Ճլգաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեռ	900
Վալսնիան	3700	Օքսրդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	8[illegible]
Նապիան	3500		

Ապագային ոչ էրբեքին կը թեղգսուի իրենց տարեկան ազատ փոխադրելու կամ Զալաթիոյ մագազանները հանելու համար ի բնոյ հրամանքը գրկել շրջանաւին ժամանելէն 24 ժամ առաջ։

Առելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՖԶԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Զալաթիա, Քաղաքին վերջ
Մաշտատան Հէր տեղը

800

ՄՈՍ
ՅՈԳԵՆԱՐԺԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերբուլի Ֆօրսոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օրգեռաւ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամսէգ	3600	Թիպա	2500
Անգիա	3000	Նէրէիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Գեանորուա	3000	Բէրա	2250
Նարոս	3000	Մէֆնոր	2000
Օսմանլի	3000	Կասրրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւլէա	1500

Ֆարոս շոգենաւը, Նաւապետ Նիլիկէն, ամսոյս դէպի 25ին Լիվերբուլէն հոս կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել տալ Ֆ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՋԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
194 31. Ֆէլիս Ֆրէնք Լիվերբուլ.

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ
Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լայնագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ակնառուր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը։ մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիթերու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէզներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տեսակերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տեսակ պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար հանաքին, գործը ընդունիլ 10 տեսակ բաղկացեալ անկապմ սեռիներով, անկապմ կամ կազմուած հատորներով։ Իրենց հրատարակութիւնէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութիւնը հետեւեալն է. { 190 ֆրանք առանձին տետրերով կամ սեռիներով եւ կամ ցոցակազմ հատորով
225 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանեաներով) չորս անգամէն. իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւոր որ առաջին վճարումը ըլլայ առորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, առորագրողը զերծ կը մնայ ապագայ գիրքի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի գրքերու մի հրատարակութիւնը ըլլայ։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17, Ընդարձակ 16 երեսնոց գրքակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի զրկուի ձրիաբար։

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ
THE SINGER MANUFACTURING Co.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բոլանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին մանաւանդ Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։

Բերա (1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 348 կրկին
(2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա (1. Սինկէր խան Թիւնէլի եւեւ
(2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս (1. Սուլթան Համամ թիւ 2
(2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար Զարէը պոյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 348 կրկին, Սարգիս պէյ Տիզ օղլու տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ
ՀՈՒՔՈՒՆ ԿԱՐԳԷ ՅՈԳԵՆԱՐԺ
Ընդարձակ Հալի և Գոլսոյ եւ Օտեռայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմ	1497	Գոզ	1011	Մալմ	724
Ալէքթ	3607	Գօնկ	2906	Գրօնս	1695	Մարէնկ	2273
Անճէլ	1541	Գորսս	895	Լիթ	775	Մարդէլլ	3709
Արիսոպ	2271	Ֆիտս	4311	Լիտալկ	1581	Միրատս	3657
Պասանս	1822	Ֆօմինս	937	Լինտա.	3720	Միլ	1057
Գրոսոնիս	1264	Ֆուրս	2383	Հորտալ	3660	Մոնդէպէլլ	1735
Գրավզ	1076	Ֆուրս	1713	Համպէր	595	Մուրիլլ	2419
Գրիլս	841	Ֆինսմս	504	Իսկս	2354	Նէրս	1083
Գրիֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտոնս	5546	Օրիս	4100
Դէյլս	1671	Էլսաբրս	1520	Քիւնս	[illegible]	Ոնարիս	4035
Գայիրս	1337	Էրաս	1841	Քիլս	1053	Օրլանս	1535
Գամէս	1244	Ֆիոս	954	Քոլբինս	3207	Քալէրմս	1637
Գրաս	1094	Ֆինլանա	1828	Քոմնս	1700	Քոլ	510
Զիրակ	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Ռիսլիթ	2229
Միսէրս	1881	Ֆրանսիսրս	4532	Լէբանոս	2272	Ռինալա.	1363
Գիս	2697	Գանիլէս	3060	Լիվերպուլ	1843	Ռոլս	1613
Գոլորատս	4235	Գիրանս	1243	Լորենցս	3191	Ռոմէս	1789

Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած են։
Մորոէֆս շոգենաւը, Նաւապետ Գօքսէլ։
Այէֆրս շոգենաւը, Նաւապետ Հիք,
Ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի։
Գիլիս շոգենաւը, Նաւապետ Երնկ, Նոյեմբեր 13ին։
Դիմել տալ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԳԻՍՅՕՏ
Թիւ [illegible]

COMP. RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ
Յուլիս
Գշ. 11/24 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին առաւաւ Տարտանելլ, Միտիլլի, Հպիր, Պրոս, Թարապոլուս-Համ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եր. 13/26 Օտէսա ժամը 10ին առաւաւ
Շբ. 13/28 Մէրսինա, Իսկնդրոն, Հիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առաւաւ։ Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՍԷՅԷՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ
Ն. ԲԱՂԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ՊԵՏԵՐՈՒԱՆԵՐ
Նոյ 25ին Միմկրէլի, ուղ. Մարսիլիա։
Ճանապ. ուղղակի Բարիզի համար։
Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. տեսակ 175 ֆրանք. Ցեղեցեղութեանց համար տես. Գործակալին Թիւ 2ին Բարձրի վերջ։ 516 Ռ. ՌԷՊՈՒ

ՔՈՒՆԱՐԴ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվերբուլի եւ Արեւելքի միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Սվերնիա	18900	Սիլվանիա	[illegible]
Կամբրանիա	18900	Քամբրանիա	[illegible]
Լուքանիա	12950	Վէրնիա	[illegible]
Կամբանիա	12950	Բաւարիա	[illegible]
Ուելթանիա	8345	Թիրիա	[illegible]
Ուսմարիա	8128	Միրզիա	[illegible]
Ինթուրնիա	8120	Համբուրգ	[illegible]
Դերվիշ	7392	Ալէքսս	[illegible]
Ուրանիա	7269	Շէրպուրկ	[illegible]

Դիմել տալ Հ. ՍԻՄԷՐ
Daly st Seaport
Գործակալ [illegible] թիւ 6, 7, 8 [illegible]
Թ. [illegible]

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ
Եւրեւեկութիւն կառախումբերու 1903 Նոյեմբեր 1 (Ն. Տ) կիրակի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԷՐԻԻԻ ԳԻԾ

ԷՍԿԻ – ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 Խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴՐՕՂ Կառ. Թ. 223 Խառն Իրիկն Ժ.	Վ.
12	—	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	3	—
12	42	» Կեօքէմ Քիւրիւք »	2	20
1	39	» Սապանճա Բունար »	1	38
2	33	» Ակսեռնա »	12	42
3	15	» Զէքիրլիրէր »	11	53
4	10	» Տէօյէր »	11	5
4	39	» Իշհանիյէ »	10	20
5	3	» Համամ »	9	53
5	14	» Կապլիկէօլ Համամ »	9	44
6	1	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9	13
6	41	» Պէօյիւք Զօպանլար »	8	20
7	36	» Զայ »	7	33
8	21	» Իսկաքլու »	6	40
8	45	» Նասսիան »	6	15
9	16	» Ագ Հէհիր »	5	53
9	48	» Ագարի քէօյ »	5	13
10	30	» Զավուշլար քէօյ »	4	35
11	8	» Իւկին »	4	3
11	55	» Ալա-Խանը »	3	9
12	50	» Էքսյ-Իսկի »	2	27
1	22	» Մէյսան »	1	47
2	22	» Բունար-Պաշը »	12	42
3	—	ժմ. Գոնեա մկն.	12	—
իրկն.			տա.ա.	

ԱԼԱԵՈՒՆՏԷՆ ԳԻՕԹԱՀԷՍ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 322 Խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 324 Խառն Իրիկն Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 321 Խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 323 Խառն Իրիկն Ժ.	Վ.
2	35	12	45	մկն. Ալաեռնա ժմ.	2	—	12	5
2	55	1	5	ժմ. Գէնթահիսա մկն.	1	40	11	4[illegible]

ՀԱՄԻՏԻԼ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 422 Խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 424 Խառն Իրիկն Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 421 Խառն Առտու Ժ.	Վ.	Թ. 423 Խառն Իրիկն Ժ.	Վ.
6	30	8	—	մկն. Համիտիէ ժմ.	6	—	7	30
6	48	8	18	ժմ. Աստ-Բազար մկն.	5	42	7	12